270 393

.1. Tratado en que se disputa, ~~si el Rey~~ [illegible] si los Principes soberanos ~~catholico de España~~ pueden hechar tributos a los ecclesiasticos sin licencia de Su Santidad, y ~~[illegible]~~ Dividese este tratado en [illegible]

Proponese la duda.

nº. 2. Sucedio Su Mag.d (Dios le guarde) en estos Reynos, congrauan en pension, contraida por sus progeni[...]

[...]s crecieron los
[...]y congrar ~~de~~
[...]socorros ordi[...]
[...]s extraordinarios
[...]obre los contribu[...]
[...]sentarios, se ven
[...]pendo el hesso
[...]en gastos, y ej[...]
[...]udando los mo[...]
[...]ordinarias, adonde
[...]al: en estado
[...]precissos occassi[...]
[...]la conjuracion
[...]Religion, por
[...]que se emostle
[...]mas fundados
[...]r a peligros
[...]os quantiosos
[...]ro millones
[...]sfuerzo, y es
[...]spirar el esto
[...]de la contri[...]
[...]acion, assi
[...]ista de la fe,
[...]a a Su Santi[...]
[...]sino tantos
[...]Supuesto este
[...]a derecho, pu
[...] Su Mag.d imponer [...] especies sitiadas
por el Reyno, sisas comunes a entrambos esta
dos, ecclesiasticos, y seglar, y impuestas cobrarlas
por sus ministros, sin consentimiento en uno, y otro,
del Clero, ni gracia del Pontifice.

∴ tratado ∴ 244 277

del articulo de las fuerças de los tribunales seculares en las causas ecclesiasticas

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SALAMANCA

P. V.
9

La que Ha de seruir Para los demas contratos como pero sanos

Has

Estos

sic

Elo

Fra

270

393

.1. tratado en que se disputa, Si los Principes soberanos [illegible] pueden echar tributos a los ecclesiasticos sin licencia de su Santidad, y [illegible] Divídese este tratado en [illegible]

Proponese la duda.

nº. 1. Sucedio Su Mag.d que Dios guarde, en estos Reynos con gran empeño, contraido por sus progeni

[illegible] crecieron los

[illegible] con grar ~~de~~

[illegible] ocasiones ordi

[illegible] les extraordinarios

[illegible] bre los contribu

[illegible] tarios, se ven

[illegible] priendo de hessos,

[illegible] en gestos rey

[illegible] udando los mo

[illegible] vincias, adonde

[illegible] al: en estado

[illegible] precissas occasi

[illegible] la conjuracion

[illegible] Religion, por

[illegible] ue be en esta

[illegible] muy fundados

[illegible] ir a peligros

[illegible] os quanto les

[illegible] tro millones

[illegible] esfuerzo, i es

[illegible] spirar el esto

[illegible] de la contri

[illegible] bucion, assi

[illegible] dito de la fe,

[illegible] a a Su Sane

[illegible] d no tantas

[illegible] Supuesto este

[illegible] a derecho, si

[illegible] especies sitiadas

por el Rey n.s, sitias comunes a entrambos esta

dos, ecclesiastico, y seglar, y si en questas cobrarlas

por sus ministros, sin consentimiento, ni voto,

del Clero, ni gracia del Pontifice.

245

278

Lo que ha de servir para los demas contratos como por los años

Ha[...]

Estos[...]

si[...]

El[...]

Fu[...]

.1. Tratado en que se disputa, Si los Principes soberanos ~~[illegible]~~ pue- hechar tributos a los ecclesiasticos sin licencia de su santidad ~~[illegible]~~ Dividese este tratado en dos p. Proponese la duda. 270

nº. 2. Sucedio. Su Mag. Ch. Carlos de Guarre, en estos Rey- nos congregados en [illegible], contra [illegible] por sus progeni- [illegible] ... 393

Apologia ~~[illegible]~~ pro Iuris dictione ecclesiastica adversus Magistratus seculares, in duas disputationes divisa.

246

279

Qua rone, quove iure iniustam et vim a iudicibus Ecclesiasticis illatam, vi etiam repellere Principibus et Magistratibus secularibus liceat? Disp. prior.

Largitione Pontificum tribunalibus secularium Principum concessum ee, vim illatam a iudicibus Ecclesiasticis vi defendere, Navarrus, Covarr. et Rebuff. alij vero sola consuetudine id obtentum ee censuerunt.

Cap. 1um.

Quamquam post multam diuturnam quam de presenti controversia consideram, eam de more suo loco reservare serio decreveram; importunis tn amicorum precibus, eorum que haud contemnendis rationibus non potui non adduci, vt huic nro tractatui de Legibus in vnum tanquam appendicem adderem. Tum quia quod nullus ex nris theologis, ad quos hoc munus maxime pertinebat, feliciter de ea hactenus disputaverit: ideoque fere nihil habemus, sed solum a Iurisprudentibus, qui ipsa regia tribunalia pro virili parte defendere nituntur, traditum habemus. Ex quo etiam effectum est, vt seculares iudices nimium potestatis in ecclesiastica tribunalia, non parvo cum ecclesiasticae dignitatis detrimento, in dies vsurpare non dubitant. Quinimo apud eos confecta res sit, bonam Reip. gubernationem sine hac suprema Principum secularium in iudices Ecclesiasticos potestate vel parvo tempore constare non posse. Quod sane Iurisperitorum opi-

nio

[illegible] Su Mag. [illegible] especies sitiadas por el Reyno, siendo comunes a entrambos estados, ecclesiastico, y seglar, y [illegible] cobrarlas por sus ministros, sin consentimiento de vno, y otro, del Clero, ni gracia del Pontifice.

P.V.
9

La que ha de servir Para los demas contratos como pero sanos

nio iam diu ita inveteravit, et per animos fere omnium pervasit, ut contra
eam quasi primo pro viribus pugnare oporteat. Deinde quoque Philippus 3. Hispa-
niarum Rex anno 1600. hac de re serio et accurate per doctissimos vi-
ros in sua Curia disputari fecit, ut Sanctissimo nostro Clementi 8. qui mul-
tis ab hinc annis hanc tribunalium secularium in ecclesiasticos
Iudices licentiam reprimere ex animo desideravit, satisface-
ret; et quod rationi et iuri magis consentaneum videretur, approbante
ipso Summo Pontifice, perpetua lege in suo regno servandum statue-
ret. Cum non habeamus de ea re definitum esse videre, non abs re fore
existimari, si ex nostrae Theologiae et Iuris prius pro schola Theo-
logorum, quid de hac re sua sententia publice habeamus non pronuntia-
vit, hic pauca in lucem edere. Verum antequam specialiter ostende-
rem, quam vim a iudicibus ecclesiasticis illatam seculares iudi-
ces vi etiam repellere possint, examinare constitui, quo iure qua-
ve ratione tribunalibus Principum secularium concessum sit, vim illatam
vi etiam defendere, et eos qui illam patiuntur iniuste, sua potestate a
ecclesiasticis tueri. Hinc enim non obscure colligere licebit, quae
non sit vis et iniustitia, ob quam contra iudices ecclesiasticos secula-
ria tribunalia veram potestatem habeant. Sed etiam contra aliqui ex Scrip-
toribus plus atque iudicibus secularibus contra ecclesiasticos ea de ca[usa]
tribuere non dubitarunt, quod ius ipsum et veram rationem huius concessionis non
satis perspectam haberent.

Navarr. igitur in c. cum contingat. de rescriptis § 2 in fi[ne]
tur. quem alij secuti, quos referemus, censet, iure antiquo [ec-]
clesiastico ac proinde voluntate Pontificum prorsus concessum esse Princi-
pibus et magistratibus secularibus, vim illatam a iudicibus eccle[si-]
asticis vi etiam repellere. In cuius confirmationem paulo antea qua[m]
plura iura Canonica in medium adduxerat. Primum est Can. [?]

9ª

270 [303]

.1. Tratado en que se disputa, ~~…~~ si los Principes soberanos ~~…~~ pue[den]
hechar tributos alos ecclesiasticos sin licencia de su Santidad, y ~~…~~ Divídese este tratado en dos
Proponese la duda.

nº. 1. Sucedio su Mag.d (que Dios guarde) en estos Reynos, con gran empeño, contraido por sus progeni[tores] …

… creyeron ley … congrar … extraordin[ario] … ley contribu[ción] … tarios, y ven … prendo … gestos rey … dando los mo … dias, adonde … al. en esta … precissa ocasi[on] … conjuracion … religion, por … debe emettle … mej fundados … a religios[os] … quantos … millones … fuerso, y es … spirar el esto … de la contri[bu]cion, assi … de la fe, … a su Sane … sino tantos … lo que este … a derecho, go

[…]ra su Mag. […] siendo hechas por el Reyno, si son comunes a entrambos estados, ecclesiasticos, y seglar, y, impuestas a cobrarlas por sus ministros, sin consentimiento, o voto, del Clero, ni gracia del Pontifice.

---

247 [280]

96. dist. Ubi Marcellus Papa ita inquit. Boni Principis est, ac religiosi, ecclesias destructas, atque decessas restaurare, novasque aedificare, et Dei sacerdotes honorare ac tueri. 2um est in c. filijs et nepotibus 16. q. 7. quod est Concil. Tollet. 9. c. 2. Ubi sic dicitur. Filijs et nepotibus propinquis eius, qui construxit et ditavit ecclesiam, licitum sit, hanc habere solertiam, ut si sacerdotem aliquid ex collatis rebus defraudare perviderint, aut honesta convent.e compescant, aut Episcopo et iudici corrigenda denuntient. Quod si talia Episcopum agere sentiunt, Metropolitano eius hoc insinuare procurent. Si aut Metropolitanus talia ferat, Regis hoc auribus insinuare non differant. 3um est in Can. administratores 23. q. 5. Ubi Ioannes 8. ita loquitur. Administratores plane secularium dignitatum, quae ad ecclesiarum tuitionem, et pupillorum ac viduarum protectionem, rapacium quoque refrenationem constituti esse procul dubio debent, quoties ab Episcopis et ecclesiasticis conventi fuerint, hoc est, requisiti, eorum querimonias attentius audiant, et secundum quod necessitas petierit, absque negligentia examinent, et diligenti studio corrigant. 4um est in Canone Principes 23. q. 5. quod est Isidori l. 3. sent. de summo bono c. 39. Ubi ita scribit. Principes seculi nonnunquam intra ecclesiam potestatis adeptae culmina tenent, ut per eandem potestatem disciplinam ecclesiasticam muniant. 5um est in can. Regum 23. q. 5. quod est Hyeron. in c. 22. Ierem. cuius verba sunt. Regum officium est, proprium facere iudicium, atque iustitiam, et liberare de manu calumniantium vi oppressos. 6um est in can. Christianis 11. q. 1. quod est Gelasij Papae. Ubi exhortatur Execiam comitem, seu ut alij volunt, Zenum comitem ad defensionem clericorum. Et inter alia in hunc modum loquitur. Sylvester atque Faustinianus, qui se a cunabulis clericos confitentur, a Altoora se opprimi per violentiam conqueruntur. Quia dicunt se ingenuos, atque Deo auctore pristinae conditionis nexibus absolutos

in

P. V.
9

La que Ha de servir Para los demas contratos como personas

in sorte deterrime itex servitutis addici, et praeterit Regiis contra leges publicas, cum clericali cingulo obiti tenerentur adstricti per Archidiaconum urbis Grumentinae esse conventos. cum oportet eum, qui caelestis militie pulsat, non nisi eius forum debere sectari. Et ideo dilecte fili de pense salutis affatu sic dictos clericos tibi commendo, ut si ad delegatorum iudicium eorum adversarij venire contempserint, sublimitatis tue tuitione valeantur. Haec sunt iura, quae Navarr. affert ad probandum, voluntate Pontificum Principibus et Magistratibus saecularibus contra eam esse dandam licentiam. Quae omnia ad verbum referre placuit, ut ex verbis ipsorum manifeste constet, quam sine fundamento praedicta opinione afferantur.

His vero nulla alia Acebedus addit loco infra citando: quorum verba recitare non est opus, quod multo minus praedictae sententiae favere videantur, ut cap. seq. ostendemus. Huic sententiae hac in parte assentiri videntur Covarr. l. pract. quaest. c. 35. Menoch. de retinenda posses. rem. 3. n. 354. et sequentibus. et Acebed. l. 2. novi regni tit. 6. l. 2. compil. Quinimo addit Menoch. hanc Hispaniae consuetudinem privilegio Pontificum confirmatam esse. Id quod ex Theologis etiam docuit Dominicus Bañez 2. 2. q. 67. a. 2. dub. 6. concl. 6. Concordat etiam Rebuffus to. 3. suorum operum tit. de Appellationibus tanquam ab abusu interpositis n. 14. Ubi docet licitam esse appellationem ab usu iudicij ecclesiastici apud Regia tribunalia, quod Rex aut Imperator sint iurisdictione a Papa et a Canone, qualiter conceditur in Can. Princeps. 23. q. 5. quae inter alia iura citavit Navarrus supra. Verum etiam addit recentiora iura, in quibus in verum praecipitur ut personae et causae ecclesiasticae nullo modo a saecularibus iudicentur, praedictis Canonibus nequaquam derogare; tametsi, inquit ille, oppositum putaverit Panorm. in c. qualiter et quando de iudicijs: cum dicit, canonem filijs. 16. q. 7. quae supra pro ipsius Navarri sententia retulimus, pro

re-

.1. Tratado en que se disputa, Si los Principes soberanos ~~[illegible]~~ ~~catholicos [illegible]~~ pue[den] hechar tributos alos eclesiasticos sin licencia de Su Santidad y ~~[illegible]~~ Dividese este tratado en [illegible] 270

Proponese la duda. 303

nº. 2. Sucedio Su Mag.d (Dios le guarde) en estos Reynos congravados en pen[siones], contraidas por sus progeni[tores]

248

281

reventiora illa iura derogatu ee. quae etsi senia Panormitani dae in pte n pbat Covarr. loco s. cit. §. 2o pbatr. Porro idem Navarrus ita docet, tribunalibus et principibus secularibus sanc licentiam pcipue scessam ee largit Pontifex in ipso iure expresa, vt nullam aliam illis caam assignet. Quinimo loco cit. rem. 1. §. ea qbus infertur. asserat suetude aut pscript a secularibus n potuisse sanc licentiam obtineri; eo qd vsquequo temporis qd memoriam oium superet, et vulgo immemoriale dicits, n posit tribui secularibus iurisdictio in ecclesiasticum; cum ois secularis talis iurisdict incapax sit. Quocirca as[sertio] nro sensu asserere etsi videtr sces ipsius iuris Canonici et Pontificij tribunalibus et Principibus secularibus aliquam iurisdict in psonas et ceas ecclasticas spetere. Cum quo id, qd ipse postea docet, et d. seq. c. 1. referemus, sstare nequit. Quanvis aut Covar. et cateri DD. pro hac sententia allegati n solum pbent, id licere Regijs et alijs tribunalibus secularibus rae pliits sces, sed etsi rae maxima vtilit q alias Resp. magna pateretr inmoda a iudicibus ecclasticis. eoqd longe a Sede Apostolica positi, sua potest ordinaria cum maximo aliorum detrimto abvtantr. Nunquam tn asserunt, iure ipso nali pclitam licentiam iudicibus secularibus svenire; neq suetude, aut pscript eam obtentam fuisse. Ceterum apud plerosq iudices seculares et iurisperitos, q suam seniam adhuc typis n mandarunt, plausibilis admodum vulgaris illa pcrebuit opinio, sanc potest, qua Princeps et Magistratus seculares in ecclasticos vtuntr, iure pscript et Congarre suetud illis svenire, ideo qs legibus nri regni stabilitam et sfirmatam ee.

Hanc potest vim repellendi, Principibus et magistratibus secularibus in ecclasticos nullo iure divino aut humano, civili t canonico svenire. prior pars vere sententia e.

Cap. 2m.

Vera tn et me iudice catholica senia e primum qdem Principes et

sd-

[...]s creyeron los [...]s congrar ~~de~~ [...] socorros ordi[narios] [...] extraordinarios [...]bre los contribu[yentes] [...]tarios, ~~de~~ ven[...] [...]pendo de hecho [...] [...] gastos rey[...] [...]dando los mo[...] [...]ncial, adonde [...]l. En esta [...] [...] precissos ocassi[ones] [...] conservacion [...] religion, por [...] [...]he bien estte [...] [...]mas fundados [...] [...] a peligros [...] [...]os quantos [...] [...] millones [...] [...]fuerzo, i es[...] [...] aspirar el esto [...] dela contri[buc]cion, assi [...] [...] dela fe, [...] a Su Sane [...] sin tantos [...] su puesto este [...] a derecho, por [...]

[...] Su Mag. imponer [...] especies sitiadas por el Reyno, sissas comunes a entrambos estados, ecclesiasticos, y seglar, y que justos cobrarlas por sus ministros, sin consentimiento ninguno, ni del Clero, ni gracia del Pontifice.

P. V.
9

La que ha de servir para los demas contratos con … peros anos

seculares Magistratus nullam potestatem in ecclesiasticos iure positivo divino, civili, et canonico habere. Deinde neque consuetudine aut praescriptione, sed solo naturali iure illam potestatem ipsis convenire. Quam quidem sententiam non modo veram et probabilem, verum etiam catholicam dixi; quod duae oppositae, quas praecedenti c. memoravi, nullo firmo aut probabili fundamento nitantur. Ex duabus vero partibus sententiae, quam contra duas praecedentes opiniones pronuntiavi, priorem solum in hoc c. proposui; posteriorem vero in sequenti probabo.

Porro ex Doctoribus, qui de hac re disputant, pro hac nostra sententia allegari debent omnes, qui potestatem in iudices ecclesiasticos, Principibus et Magistratibus secularibus solo iure naturali concedunt, alterius aut concessionis ex voluntate Pontificis, et consuetudine aut praescriptione, mentionem non faciunt. Hi sunt Matthaeus de Afflictis in decisione Neapol. decis. 24. Didacus Castellus in 49. Taurinus 3. et seqq. Avendannus in c. iudicum quos communiter correctores vocant c. 1. n. 25. Didacus Perezius l. 2. ordinamenti l. 5. tit. 1.

In primis autem citra controversiam esse censeo, nullam peculiarem potestatem in iudices ecclesiasticos, secularibus Principibus et Magistratibus iure divino communicatam fuisse, praeter generalem illam, quam iure naturali fuisse concessam, inferius ostendemus: nempe quod iniuriam cuique iure ipso naturali vim sibi aut fratri suo illatam, vi etiam repellere, hoc etiam ipso divino iure liceb[it] eo ipso quod naturali licitum sit. Neque enim in hoc, licentiae iuris naturalis aliquid ius divinum derogasse, credibile est. Nullum autem ius divinum assignari posse, quo peculiares potestates Principibus et iudicibus secularibus in ecclesiasticos concessae fuerint, quas istis concedere potuerit, manifestum est. Praeterea catholico viro indubitatum est, nullam huiusmodi peculiarem potestatem eisdem Principibus et iudicibus secularibus in ecclesiasticos praeter generalem illam iure naturali concessam, tribui potuisse. Cum enim Pontifex, ceteri Episcopi, et tribunalia ecclesiastica iure ipso divino a iurisdictione Principum secularium exempta sint, ut inferius monstrabimus, iure ipso civili, quod ab ipsis Principibus secularibus promanat, nulla peculiaris potestas ipsorum tribunalibus in ecclesiasticos communicari potest. Quo circa si leges aliquae civiles de potest[ate] tribuna[…]

huius

.1. tratado enque se disputa, Si los Principes soberanos ~~[illegible]~~ pueden hechar tributos alos ecclesiasticos sin licencia de su santidad, y ~~[illegible]~~ Dividese este tratado en [illegible]

Proponese la duda.

nº. 1. Sucedio su Mag. [illegible] enestos Rey nos congravan en pení, contrahido por sus progeni

---

lium et Magistratuum secularium in ecclesiasticos iudices loquantur, ne maximum errorem contineant, ita debet intelligi, ut id solum confirment et declarent, quod iure ipso nati licet, aut privilegio ipsius Summi Pontificis illis concessum est; si forte alicui regno aliquod huiusmodi Pontifices concesserunt.

Si vero de iure Canonico loquamur, ego valde miror, viros doctos in eam sententiam adduci potuisse, ut assererent, hanc potestatem in iudices ecclesiasticos iure aliquo communi secularibus Principibus et Magistratibus concessam fuisse; cum iura allegata, et quae inferius ea Acebedo citabimus, nec minimum verbum contineant, ex quo specie aliqua probabilitatis id colligere potuerint. Ut per singula manifeste monstrabimus. Loquitur quidem Can. illo ult.º 96. dist. nihil prorsus de concessione huius potestatis in iudices ecclesiasticos directe. solum inquit Marcellus Papa, boni Principis esse sacerdotes honore prosequi, et tueri. Id quod optime quidem fieri posset, etiam si Principes seculares et eorum tribunalia non examinarent libellos et processus iudicum ecclesiasticorum; et acta per ipsos praetextu repellendae violentiae revocari iuberent.

Adde, quod cum iudices ecclesiastici sint sacerdotes, et in causis ecclesiasticis, qualis est matrimonij, iudicant personas seculares, quae praetextu iniustitiae et violentiae sibi illatae, ad secularia tribunalia appellant, Principes seculares et eorum Magistratus, non sacerdotes, sed seculares potius tuentur, et honore prosequuntur: contra vero ipsos sacerdotes et ecclesiasticos iudices ignominia et dedecore afficiunt, et non levem eis iniuriam inferunt. tantum abest, ut eos honorent et tueantur.

2.º ex Can. illo filijs et nepotibus 16. q. 7. nihilominus praecedens sententia colligi potuit. Lum quia Canon ille est Concil. Tollet. 9. ut diximus quod ius vite pro tota ecclesia statuere non potuit, eo ipso quod nationale solum fuerit. Nav. vero et alij DD. non solum pro Hispania, sed etiam pro tota ecclesia confirmare nituntur praedictam sententiam. Deinde licet Canon ille esset Concilij generalis, aut Pontificius, eam inde colligere minime possent. ibi enim solum declaratur licitum esse et permissum patronis ecclesiarum, et successoribus eorum, qui ecclesias fundarunt, aut dotarunt, ut sacerdotem, qui aliqua bona ipsius ecclesiae usurpaverit, prius moneant; si autem noluerit ea restituere, illi-

pi-

[illegible] crecieron los
[illegible] congravar ~~de~~
[illegible] socorros ordi
[illegible] los extraordinarios
[illegible] bre los contribu
[illegible] ntarios, ~~ser~~ ven
[illegible] poniendo de hechos
[illegible] en gastos rey
[illegible] udando los mo
[illegible] ovincias, adonde
[illegible] al; enestado
[illegible] precissos occasi
[illegible] confuracion
[illegible] Religion, por
[illegible] uebe enestte
[illegible] mey fundados
[illegible] r a religiosos
[illegible] os quantos
[illegible] ro millones
[illegible] fuerço, y es
[illegible] spirar el esto
[illegible] dela contri
[illegible] acion, assi
[illegible] lo dela fe,
[illegible] a a su Sane
[illegible] sing tantos
[illegible] Su quel este
[illegible] a derecho, pi

[illegible] fia su Mag. imponer [illegible] especies sitiadas por el Reyno, sisas comunes a entrambos esta dos, ecclesiastico, y seglar, y mandarlas cobrarlas por sus ministros, sin consentimiento, ni voto del Clero, ni gracia del Pontifice.

La que ha de servir para los demas contratos como por los años

Ha
Estos

pis corpo denuntient; qd si Epus remedium sufficiens n. adhibuerit, sed potius idem facere n. dubitet, rem totam Archiepo referant; si aut Archiepus n. fecerit, bona restitui, quinimo eandem vim inferat, statim ad Regem confugiant, eius q. auxilium implorent. Qs aut n. videat pdictam opinionem hoc canone n. solum confirmari n. posse, quin potius praxim, quam Regia tribunalia servant, eo manifeste confutari? Nunc aut usu receptum videmus ab episcopali tribunali inconsulto Archiepo, neque appellatione aliqua ad tribunal illius facta, ad saeculares Magistratus et tribunalia appellari. Adde qd ibi n. agitur de repellenda vi et iniuria, quae litigatoribus in iudicio Ecclesiastico fiat, ad cuius cognitionem requiritur examen libelli et processus; sed solum agitur de defensione Eccliae contra sacerdotem, q. bona eius usurpavit, qd longe diversum est. Patroniis aut defensione contra sacerdotem praecipitur, ut res prius ad Epum, deinde ad Archiepum deferatur. Qd si ipsi nullum remedium adhibuerint, sed vim etiam intulerint, Eccliae patroni ad Regem confugiant; n. quidem pro puniendo sacerdote, sed pro servandis et defendendis bonis Eccliae. Et quidem ut patroni n. solum iure illo positivo, sed etiam nali, qd Patres Toletani in illo canone explicarunt, licitum est. Pro ex can. administratores 23. q. 5. pdicta opinio Nav. nulla specie probabilitatis deduci pot. N. n. agit Ioan. 8. de repellenda vi illata a iudicibus Ecclesiasticis in iudicio et in tribunali; sed solum loquitur de vi, quam Epi et Ecclesiastici viri iniuste patiuntur a saecularibus. admonet q. saeculares Principes et Magistratus, quorum maior in populo potentia est, ut Eporum et aliorum Ecclesiasticorum querimoniam, cum fuerint conventi, sive requisiti, attentius audiant, et examinent, et diligenti studio corrigant, nempe in saecularibus, de quibus conqueruntur, qd vim et iniuriam ab ipsis patiantur. 4us Canon est Isidori, 5us aut Hieronimi, ut diximus. Ex quibus inepte satis Nav. et alii colligunt iure Canonico et voluntate Pontificum talem potestatem in iudices Ecclesiasticos, Principibus et Magistratibus saecularibus concessam fuisse. Tum quia pdicti Patres solum loquuntur de obligatione, qua Principes saeculares ad defensionem Ecclesiasticorum in vim tenentur. quia ut supra dixi circa 1um Can. recte constaret etiam si iudices saeculares li-

bellos

.1. Tratado en que se disputa, Si los Principes soberanos ~~[illegible]~~ ~~catholico de Espana~~ pue[den]
hechar tributos a los ecclesiasticos sin licencia de su santidad ~~y [illegible]~~ Dividese este tratado en
Proponese la duda. 270 393

n.º 2. Sucedio su Mag. Cl. [illegible] (?) en estos Rey-
nos congraran empeño, contraido por sus progeni-
[...] s crecieron los
[...] ay congrar ~~de~~
[...] [illegible]
[...] s extraordina-
[...] bre la contribu-
[...] inarios, y ven-
[...] poniendo el hesso
[...] en gestos rey
[...] udando los mo-
[...] ondias, adonde
[...] al. anetado
[...] a milla occassi-
[...] l conjuracion
[...] religion, por
[...] uebe emette
[...] mas fundados
[...] r a religiosos
[...] dos quantos
[...] tro millones
[...] fuerço, es
[...] spirar el esto
[...] de la contri-
[...] acion, assi
[...] sito de la fe,
[...] a a su Sane
[...] sing tantos
[...] Su puesto este
[...] a derecho, po-
dra su Mag. imponer [illegible] sisadas
por el Reyno, sisas comunes a entrambos esta-
dos, ecclesiastico, y seglar, y ingueltos cobrarlas
por sus ministros, sin consentimiento, ni [illegible]
del Clero, ni gracia del Pontifice.

250 283

libellos querelasque de causis ecclesiasticis ad sua tribunalia non revocarent. quinimo non indefensionem ecclesiasticorum, sed secularium contra ecclesiasticos non raro id facere siueverunt, uti ibidem notavimus. tum maxime quod tam Isidorus et Hieronimus recte possent ius Canonicum aut naturale interpretari, tamen sane potestatem in ecclesiasticos iudices Magistratibus secularibus concedere non possent. Qua de causa dixi, inepte Nav. et alios in ijs Canonibus potestatem concessam colligere voluisse. Nisi fortasse more vulgi putarunt, dicta Patrum, hoc ipso quod a Gratiano in suo Decreto more Canonum compilata fuerunt, vim legis et Canonis obtinuisse: quod viros doctos existimasse non est credendum. Valde tamen miror, quod Nav. allegare pro sua sententia non dubitaverit canonem Christianis 11. q. 1. quae est Pelasij Papae. Cum ibi Pontifex solum exhortatus fuerit Comitem illum, ut duos illos clericos, qui a Theodora iniuste opprimebantur, auctoritate et potestate sua defenderet, et efficeret, ut siquidem eorum adversarij contra ipsos haberent, coram delegatis iudicibus ipsos convenirent. si vero ad delegatorum iudicium adversarij venire contempserint, eorum vim et iniustitiam eadem auctoritate et potestate propulsaret. Hinc enim quis mediocriter doctus colligeret, Pelasium Comiti illi potestatem seu potestatem aliquam contra ecclesiasticos iudices contulisse, ut eorum libellos et querelas in causis ecclesiasticis examinaret? Et siquidem in eis minus recte pronuntiatum deprehenderit, omnino revocare iuberet, ut secularia tribunalia contra ecclesiasticos iudices facere solent? Nullus sane. Ac multo minus idem colligi potest, etsi illi Comiti talis potestas in eo casu singulari iure data fuisset, omnibus etiam secularibus Magistratibus contra ecclesiasticos iudices in quovis casu proinde fuisse concessam. Adde quod ut Pontifex aliquam peculiare potestatem in iudices ecclesiasticos secularibus Principibus et Magistratibus concederet, quae iure ipso naturali ipsis alioqui non conveniret, non satis erat ad defensionem personarum ecclesiasticarum, ut in praedicto Can. factum legimus, eos in universum exhortari; sed expresse speciali concessione opus esset, ut facultatem a communi iuris dispositione ita abhorrentem concedere videretur. Porro iura, quae pro eadem sententia citat Aceb. multo minoris momenti, ne dicam omnino frivola sunt, ut ex illis eam colligamus. Citat enim Can. petemus 11. q. 1. quae est Concilij Cartag. 3. c. 38. et can.
quidam

P. V.
9

Lo que ha de servir para los demas contratos con perosanos

Estos

gdam monachi 16. q. 1. q̃ Concilij Calced. c. 23. in qq solum Concilia illa decernunt, quo pacto ad corrigendos clericos et monachos rebelles implorandum sit auxilium Principum et Magistratuum secularium. Qd quam diversum sit ab eo, qd Nav. et alij dixerunt, et a psenti controversia alienum, quis n̄ videat? Addo etiam id, qd priori loco diximus de Can. filijs, q̃ Concilij Toletani idem etiam dici pot. de hoc Can. petimus. Verum multo magis frivolum, nedicam ridiculumque, allegare etiam Can. Maximinus q̃ Augustini in ep. 50. tum q̃a Aug. sane facultatem in ecclesiasticos iudices oibus secularibus Magistratibus concedere n̄ potuit, ut de Can. citatis ex Isid. et Hieron. diximus. tum q̃a nihil de hac potestate loqtr; sed solum Maximinum Epum commendat, qd contra hostes ecclesie Imperatoris auxilium postulaverit. Demum q̃a sane sine delectu et tumultuarie iura ab his DD. allegantur. n̄ minus constat ex eo qd idem Aceb. citat c. Romana §. sane de Censibus. et c. Romana de Penis in 6. cum ibi n̄ dicatur, censum Epor̄ a Magistratibus secularibus, sed potius ab Archiepo, ut nos diceremus iudicandos ee. Ex his oibus manifeste constat, nullo iure Canonico hanc potestatem in iudices ecclesiasticos, Magistratibus secularibus Pontificem adhuc tradidisse. Iam vero neque peculiari privilegio Pontificum nrī Hispanie eam fuisse concessam, nullus est etiam ex iurisperitis, qbus ipsa Regia tribunalia demandata sunt, q dubitet. Neque .n. tale unquam privilegium, neque ulla illius memoria exstat. Quocirca n̄ video quonam fundamento ex iurisperitis Menoch. et ex Theologis nris Banez asseruerint, hanc potestatem in nra Hispania privilegio summorum Pontificum concessam et confirmatam ee. Quinimo adhuc n̄ audivi, aut nullo modo intellexi tale privilegium ulli Christianorum regno fuisse concessum. Excipio privilegium Monarchie, qd Regibus Sicilie concessum scimus, de quo nunc n̄ disputo.

Adde qd si Pont. iure coi aut privilegio aliquo predictam potestatem Principibus et Magistratibus secularibus concessissent, secundum eam quae iure naturali ipsis conveniebat, necessario deberet ee potestas aliqua iurisdictionis in ecclesiasticos iudices, ut examinarent libellos, et processus pulsarent. qd si ita esset, ppterea defenderet Navarrus in illo c. cum contingat de res-

.1. Tratado en que se disputa, ~~si el Rey~~ Si los Principes soberanos ~~[illegible]~~ ~~catholico [illegible]~~ pu[eden] hechar tributos a los ecclesiasticos sin licencia de su Santidad ~~y [illegible]~~ Dividese este tratado ...

Proponese la duda.

nº. 1. Sucedio su Mag[esta]d ... [l]equarse, en estos Reynos con gran empeño, contraido por sus progeni...

rescriptis §. 5 facit. et cæteris præcedenti sententia memoratis; usum et praxim tribunalium in revocando procuratio per iudices ecclesiasticos, ex eo valere, quod non iudicialiter (ut ipsi loquuntur) in producta revocatione ad vim repellendam procedant. Sic enim etsi iudicialiter ad talem effectum libere procedere possent, cum a summo Pontifice potestatem Iurisdictionis ad illum effectum derivatam haberent. Porro si in praedictis Can. Pontificis potestatem illam in iudices ecclesiasticos, Principibus et Magistratibus secularibus concessisent, talis usus et praxis appellandi ad secularia tribunalia, ut libellos et processus iudicum ecclesiasticorum ibi examinentur, et ad vim repellendam actas per ipsos revocentur, antiquissimum in ecclesia fuisse, nempe a tempore Marcelli Papae, cuius est Canon 1 º loco per præcedenti opinione citatus, et tempore Ioannis et Gelasij, quorum sunt alij Can. allegati, perseverasset. quod tamen est aperte falsum. Cum dictus usus et praxis valde recens in nostra Hispania et in alijs regnis sit. Sed age concedamus Navarro et alijs DD. huius sententiæ, Pontifices sane potestatem Principibus et Magistratibus secularibus in ecclesiasticos iudices iure communi, aut peculiari privilegio concessisse: nunquid propterea dicemus Principibus et Magistratibus secularibus modo licere eadem potestate in ecclesiasticos iudices uti, cum millies per Bullam In cœna Domini et expresse per Conc. ses. 25. c. 3. de reformatione, cuius verba d. seq. c. 3. referemus. et omnino c. 2. et voluntate ipsorum Pontificum millies dicta Principes seculares aperte tali potestas revocata. Quod quidem si illa Principibus unquam fuisset concessa? eiusdem siquidem potestatis est legem statuere, et eam omnino abrogare: item privilegium alicui concedere, et revocare illud. Neque enim lex communis aut privilegium; quod est privata lex, aut quod privat lege ut in dicta l. 2. d. 151. c. 1. vidimus, nempe quod aliquem a lege communi excipiat, ita potest esse a potestate concedentis, ut ab eo etiam revocari nequeat; cum semper a beneplacito voluntatis sit vita eius ab animo, pendeat. Vita enim legis aut privilegij voluntas Principis est. Porro autem fere esset ea potestas,

quod

...s crecieron los
...s congran ~~de~~
...s socorros ordi-
...os extraordinarios
...bre las contribu-
...ciarios, ~~ser~~ ser ven-
...priendo de hesto[s]
...en gestos rey
...udando los mo-
...oindias, a donde
...al: en este todo
...precissas occasi-
...la conjuracion
...Religion, por
...ebe en este
...muy fundados
...r a religiosos
...os quanto les
...ro millones
...fuerzo, i es
...spirar el esto
...dela contri-
...acion, assi
...dito dela fe,
...a a Su Sane
...sing tantos
...Su que[l] este
...a derecho, por
...esta su Mag. imponer ... especies sitiadas por el Reyno, sisas comunes a entrambos estados, ecclesiastico, i seglar, i imponerlas i cobrarlas por sus ministros, sin consentimiento universal del Clero, ni gracia del Pontifice.

Laque Ha de servir Para los demas contratos comoperosanos

Ha

Estos

Si

El

Fa

que similj iure aut privilegio Principibq cederet, eq qd iure nati il-
lis svenitt, alias illi n͂ sveniret, posset a secularibq svetud^e ita ob-
tineri aut ullo m^o pscribi, ut deinde a Pont^e ipso revocari n͂ posit
ut ea his que seq. c. dicemq, sstabit. Et hactenq de priori p^te nr̃e senẽtie
opinione, que pcedenti c. refelimq, dixisse sufficiat.

Neqs svetud^e, neqs pscript^e hanc potestã in iudices eccl^casticos, Principibq et Magistratibq svenire posse, posterior pars eiusdẽ senẽtie ẽ. Cap. 3.

Posterior pars eiusdẽ 1^e senẽtie s^a 2ª opinione c. 1. memorata, p spe-
cta svetud^is et pscript^is naã, n͂ minq facile refutari pot. Cuiq
rg^r rei grã 1^m memorandũ ẽ id, qd in tac. 1. 2. d. 177. c. 1. et 1. q. nri
regni fusiq. notavimq. nempe triplex ẽẽ genq svetud^is 1^m circa
rẽ, t locũ, t psonã. alterq circa psonã, et locũ t rẽ simul. 3^m
deniqs circa facta locũ absolute, qd qdẽ n͂ recipit alterã psonã
s^a quã ius aliqd acqrat; sed tñ psonã ipsiq operantis. Duo aut
1ª genera diximq ẽẽ talis svetud^is, que n͂ ẽ lex, sive ius n͂ scriptũ,
neqs vi͂ hẽt derogandẽ humane legi sive scripte, sive n͂ scripte. p
illã tñ ius pscript^is s^a alterã psonã circa locũ aut rẽ introduci
pot. ius. n. pscript^is vsatis circa rẽ aut locũ, in quo ius aliqd
alicui psone svenit. Cuiqm^i ẽ svetudo pascendi in alio agro, aut
transeundi p illũ, aut cuiqcunqs alterq servitutis in alieno fundo.
aut deniqs possesio^nis rei aliene x^a qd in iure statutũ ẽ. 3^m o genq di-
ximq ẽẽ talis svetud^is que sit lex sive ius n͂ scriptũ ex vsu fre-
quenti gentiũ, aut que vi͂ hẽat derogandi humane legi sive scrip-
te sive n͂ scripte: qualis ẽ svetudo ieiunandi aut svetudo n͂ ie-
iunandi, sive n͂ servandi lege aliqua. Hec. n. lz n͂ sit lex q^d n͂ ẽ p-
ceptũ, hẽt tñ vi͂ derogandi legi. Deinde v^o multis ommisis diffe-
rentijs, quas Iurisperiti pperã affirmant inter duo 1ª genera svetu-
tu

1. Tratado en que se disputa, si los Principes soberanos ~~[illegible]~~ pueden en los hechos tributos a los ecclesiasticos ... de Su Santidad ... Divídese este tratado ...
Propónese la duda.

nº. 2. Sucedio ...

252
285

tud^{is}, quae non introducitur ius praescriptionis una cap. 3us genus quod habet vim legis aut derogandi legi, ut cap. illo vidimus, ex quibus observandum est duplex discrimen valde notandum esse inter illa, ut ibi fusius ostendimus. alterum est quod duo priora genera consuetudinis introduci debent solum per actus et usus licitos. eo quod nemo contra alterum, ius aliquod in locum aut rem aut personam et in omnia simul praescribere potest, nisi bona fide possidere aut uti inceperit, et per tempus definitum a lege possederit. Nam in hoc solo casu ius humanum possidendi usu longi aut breviori temporis ius praescribendi concessit, et concedere potuit, ut omnibus in confesso est. atque 3us genus consuetudinis introducitur per usum initio quidem illicitum, quia per consuetudinem introducendam derogandum est alicui legi; et tandem consentiente Principe actibus licitis confirmatur et stabilitur. Caeterum discrimen est, quod duo illa priora genera consuetudinis, quae sunt ius praescriptionis contra personam alterum circa locum aut rem illius, non raro introducitur ullo consensu eius, contra quem acquiruntur, sed ipso etiam ignorante. at vero 3um genus consuetudinis, quod habet vim legis aut derogandi legi, non nisi sciente Principe et auctore legis et aliquo modo consentiente introduci potest, tam ut consuetudo illa deroget legi, quam ut habeat vim legis. quia solo populi usu et auctoritate neutrum convenire potest 3° generi consuetudinis, nisi Principis consensus et auctoritas accedat, ut d. illa 1.7.7. l. 6. probavimus. His duobus praemissis, quae mediocriter docti indubitata esse dicunt, posteriorem praesertim nostrae sententiae quam praemisimus, facile confirmare possumus. Et 1um quidem Principibus et Magistratibus saecularibus potestatem illam in iudices Ecclesiasticos neque 1° neque 2° genere consuetudinis, quae solum habet praescriptionis et non legis, convenire, praetergquam quod Navarrus loco cit. ingenue fatetur, ratio etiam perspicua ostendi potest. 1° quidem quia illa genera consuetudinis, quae habent vim praescriptionis non legis, introduci debent usu et actibus ab initio licitis, hoc est, bona fide et tuta scientia, et non alio modo. quo circa ut quis aliquo ex illis duobus praescriptionis generibus consuetudinis sive ius praescriptionis introducat probabiliter solum existimare debet, rem illam, qua coepit uti,

sua

por el Reyno, sisas comunes a entrambos estados, ecclesiastico, y seglar, y inquietos cobrarlas por sus ministros, sin consentimiento ni del Clero, ni gracia del Pontifice.

P. V.
9

La que Ha de seruir Para los demas contratos como porosanos

suã eẽ, seu ad se ut pp̃riã ptinere, et sine ɔsensu illius ɔ̃ quẽ ɔsuetudo illã, sive tus pscriptĩs introduxerit. at Principes et Magistratus seculares pbabiliter existimare ñ potuerunt, aliquã sibi potestatẽ in Ecclasticos iudices sine eorũ ɔsensu ovenire, pter illã quæ iure natũ ipsis ɔcessa ẽ, de qua inferius dicemus; & pter illã nullũ aliud ɔ̃ illos aliquo genere ɔsuetudĩs ex illis duobus pscribere potuerunt. Porro Principes et Magistratus seculares id pbabiliter initio existimare ñ potuisse, qs ñ videat? Nã quo iure quave rõe in eã senĩã adduci potuissent? certe Sõe rõ id, qd ɔtendimus, evidenter ostendit; nisi qs meridianæ luci tenebras offundere velit.

Deinde de iisdem duobus generibus idẽ ñ minus manifesta rõe monstratur. qª nemini dubiũ ẽ potestatẽ Sum. Pontĩs et aliorũ Epõrũ ad eximendũ Ecclasticas psonas a iudicibus secularibus, qd attinet ad spũalia, quales st cãẽ beneficiales et aliæ; et ad eximendũ negocia ipsa spũalia etiã inter psonas seculares, quales st cãẽ matrimoniales, et ad subiiciendũ illas suo tribunali, iure divĩ ipsis ɔcessã ẽ. & nulla rõe etiã casu licito et bona fide potuit a Principibus et magistratibus secularibus aliquo genere ɔsuetudĩs ɔ̃ª Ecclasticos pscribi: Ergo dẽ oẽ genus ɔsuetudĩs quo ius pscriptĩs acqritur virtute solius humani iuris, ñ natis aut divini introducitur, ut oĩbus in ɔfesso ẽ. ius aut humanũ nihil ɔ̃ª ius divĩ facere pot. Qd si vera ẽ senĩa eorũ, q dicunt, ad pscriptionẽ iuris spũalis, quale ẽ iurisdictĩs, reqri sciã et patientiã eius ɔ̃ quẽ pscribitur: quã obsecro sciã et patientiã iudicũ Ecclasticorũ, ɔ̃ª quos hæc iurisdictio pscribenda erat, suspicari possumus cũ ipsi semp timore pœnæ temporalis ɔsenserint, et ɔsentiant ut cãẽ spũales, de qbus in suis tribunalibus cognoscunt, ad seculares Magistratus deferantur? qd si nulla sciã et patientia reqritur, seqtr etiã, Magistratus seculares nullo tempore huiusmĩ iurisdictẽ pscribere potuisse. Nã qs quæso ɔ̃ª aliũ spolians eũ re sua timore ei incusso, pscribere unquã potuit?

Postre

.1. Tratado en que se disputa, Si los Principes soberanos ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ pueden
hechar tributos a los eclesiasticos sin licencia de su santidad ~~y [illegible]~~ Dividese este tratado en dos ...
Proponese la duda.

N.° 1. Sucedio S. Mag.d [illegible] ... en estos Rey-
nos congregan en [illegible], contrayendo por sus progeni-

Postremo denique posterior hac pars nostrae sententiae de 3.o genere ɔsuetud.is
quae hêt vim legis et derogandi legi, clarissime quoque ɔfirmatr. quoniam ut si-
milis ɔsuetudo introducta esset ɔ.a Ecclasticos iudices, quae hêret vim legis et de-
rogandi legi et iuri antiquo quo iudices Ecclastici a potest.e Magistratuum
et Principum secularium eximuntr, deberet ei accedere ɔsensus saltem tacitus Pon-
tif.ci, qui auctor ɔ.rie legis qua Ecclastici a potest.e civili liberantr; eoque
sine ɔsensu saltem tacito legislatoris 3.m illud genus introduci nequit, ut s.a
notavimus. Hic aut ɔsensus tacitus Pont.is nullarae obstare nobis potest,
eo qd ipsis semper repugnantibus Principes et Magistratus seculares ɔ.a
Ecclasticos hactenus processerunt. Et quamvis talis ɔsensus Pont.is etiam expres-
sus accessisset, quo genus hoc ɔsuetud.is ɔfirmaret, et iuri coi Canonico derogaret, tn
hoc pacto nihil ɔ.a iudices Ecclasticos Magistratus seculares virtute talis
ɔsuetud.is obtinere possent; si semel Sum. Pont.ex huic ɔsuetud.i repugnaret.
Sicut n. ut ɔsuetudo hêret vim legis et derogandi legi, indiget ɔsensu Prin-
cipis, ita servari debet, ut simul ac ipse repugnaverit, omnino evanescat
et nullam vim hêat ut in hac l. 2. d. 177. c. 6. uberius probavimus. Cum igr
plerique Pont.es hac nra ætate ɔsertim S.D. nr Clemens 8. ɔ.a pie repug-
naverit, siqd ɔsuetudinis tertij generis magistratus seculares ɔ.a
Ecclasticos iudices obtinuissent, iamdiu illud oio revocatum eêt. itaut
Magistratus seculares aliqd potest.is iurisdict.is in Ecclasticos iudices
directe n hêant, sed id solum ut vim illatam ab illis vi etiam repelle-
re possint. qd qdem e nate ius defens.is, ut saltem inde hêamus id qd
ɔtendimus, nempe Principibus et potestatibus secularibus in Ecclasti-
cos neque ɔsensu Pont.is in iure aut privilegio expresso neque ɔsuetude
neque pscript.e, sed solo iure nati potest.s aliquam ɔvenire. qd qdem ius
nate ipsa ɔsuetudo et ius coe ita declarare potuit, ut Ut idn declara-
rasset, nihilominus vim suam hêret. Quocirca cum leges nri regni ali-
qd genus potest.is et remedij Magistratibus secularibus in Ecclasticos
iudices ɔcedunt, et aliud ɔsuetudis antiquam allegant, n sunt ita intelli-
gende quasi ipsa virtute ppria et rae ɔsuetud.is aliqd potest.is Ma-
gistratibus secularibus in Ecclasticos iudices ɔcedere potuerint. hoc

-n-

... se crecieron los
... congregar ~~de~~
... [illegible]
... extraordino
... [illegible] contribu-
... [illegible], se ven
... [illegible]
... gastos rey
... [illegible] los mo-
... [illegible], adonde
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... Religion, por
... [illegible]
... fundados
... religiosos
... quanto les
... [illegible] millones
... [illegible]
... esperar el esto
... de la contri-
... [illegible], assi
... [illegible]
... a su Sane
... tantos
... este
... derechos, [illegible]

... S. Mag. imponer [illegible] sisadas
por el Reyno, sisas comunes a entrambos esta-
dos, ecclesiastico, y seglar, y imponerlas y cobrarlas
por sus ministros, sin consentimiento del estado
del Clero, ni gracia del Pontifice.

P. V.
9

La que ha de servir para los demas contratos como procesados

n. esset manifestus error, ut ex dictis patet; sed ut declarent id, quod inspecto iure natu iustum et aequum; ac proinde usu et consuetud. populorum receptum est. = Anno Leges nrae in hoc remedio iuris naturalis assignando aliquo modo erraverint; et utrum tribunalia saecularia id solum, quod iure natu permissum, an aliquid amplius efficiant; et quo pacto hoc ius natu aeque conveniat iudicibus ecclesiasticis in saeculares, et saecularibus in ecclesiasticos? in sequentibus patebit.

Qualem vim a iudicibus ecclesiasticis illatam saeculares Magistratus vi etiam repellere possint? disp. 2.

Potestas vim repellendi Magistratibus saecularibus in ecclesiasticos convenire, quoties litigatori denegatur appellatio, Navarrus Covarr. et alij senserunt. Cap. 1.

Iam vero videamus, qualis debeat esse vis illata ab ecclesiasticis iudicibus, quam saeculares Principes et Magistratus vi etiam et potestate defendere possint. Ex citatis auctoribus qui de hac re specialiter meminerint, nonnulli in eo dicunt consistere manifestam vim, quam si Iudices ecclesiastici inferant, Principes saeculares et Magistratus vi etiam repellere possint, et debeant; videlicet si appellatio debito tempore et ordine a litigatore interposita ei denegetur; ita ut ea non obstante procedatur statim, vel saltem procedi possit ad sententiae executionem. Sic docent Nav. Cob. et Aceb. locis supra cit. et lex 36. tit. 5. l. 2. Compil. Neque vero id limitat, ut intelligatur solum de appellatione interposita a diffinitiva sententia, sed absolute loquitur. Et ea tridentin. ses. 24. c. 20. de reform. appellari possit non solum a diffinitiva, sed etiam ab interlocutoria quae vim habeat diffinitivae, et eius detrimentum, seu gravamen reparari per appellationem a diffinitiva nequit. Eorum tamen opinio intelligenda videtur, sive negetur appellatio a diffinitiva sive ab interlocutoria. Cui sententiae sic explicatae libenter con

sen

.1. Tratado en que se disputa, ~~[illegible]~~ Si los Principes soberanos ~~[illegible]~~ pue[den] hechar tributos a los ecclesiasticos sin licencia de su Santidad, y ~~[illegible]~~ Divide se este tratado en [illegible]

Proponese la duda.

N.º 1. Sucedio [illegible] que [illegible] en estos Rey-
nos [illegible] en [illegible], contra [illegible] progeni-

sentiunt Recentiores n. pauci Iurisperiti; et notant haec duo inter se valde differre, nempe Magistratus saeculares cognoscere et iudicare de iustitia aut iniustitia sententiae etiam interlocutoriae pronuntiatae per iudicem Ecclesiasticum, declarantes contra ipsum eam iniustam fuisse, ac proinde illam revocari facientes; et iudicare solum de iniust.ª, quae fit ab Ecclesiasticis denegando appellationem oportune et secundum iura interpositam. Nam prius inquiunt n. licere, eo quod sit actus quidam iurisdictionis ex allegatis et probatis, quae saecularibus in ecclesiasticos convenire n. pot.: posterius autem licitum et maxime in Resp. nostra necessarium ee. tum quia nulla in eo exercetur iurisdictio, sed extraiudicialiter iniust.ª negandi appellationem declaratur; quod maxime licere videtur. Tum etiam quia nisi remedium hoc litigatoribus contra ecclesiasticos superiores eet, multa absurda et incomoda Resp. Christiana pateretur. ideoque valde necessarium ipsis videtur ee. Porro Auctores cum Nav. allegati in hoc eodem prius sentiunt, ut Principibus et Magistratibus saecularibus ita conveniat potestas repellendi vim illatam a iudicibus Ecclesiasticis, ut illam solum repellant extraiudicialiter, et nullum vel minimum actum iurisdictionis in Ecclesiasticos iudices et eorum causas adeo repellendam exerceant. Ex quo etiam inferius manifeste constabit, solum eam potestatem saecularibus in Ecclesiasticos convenire, quae Ecclesiasticis etiam in saeculares solo iure naturali convenit. Nam si saecularibus voluntate Pontificis aut iure communi aut privilegio aliquid concessum eet, quod iure naturali ipsis n. conveniret, illud profecto aliquid iurisdictionis eet. nihil enim aliud excogitari posset, ut ex his quae inferius dicemus patebit. Et sane Cobb. in pract. qq. c. 35. n. 3. testatur in instructione missa ad tribunal Granatense solum statutum fuisse, ut contra Ecclesiasticos declararetur, quando vim inferant et iniustitiam facerent in deneganda appellatione. Sententia quoque praedictorum DD. quatenus asserunt defensionem contra iudicem Ecclesiasticum saeculari magistratui concessam ee quando denegatur appellatio, tradidisse videtur Decius in l. ut vim. ff. de iust. et iur. n. 25. inquit n. tunc posse iudicem saecularem contra Ecclesiasticum defendere li-

ti=

[illegible] por el Reyno, [illegible] comunes a entrambos esta-
dos, ecclesiastico, y seglar, y en que los cobrarla
por sus ministros, sin consentimiento [illegible]
del Clero, ni gracia del Pontifice.

Laque Hadeseruir Para Los demas contratos como perosanos

[illegible]tigatore, quando ab Ecclesiastico patitur damnum quod reparari nequit. explicat autem, id stingere, quando ad executionem proceditur non obstante appellatione. idem docet Platea in l. prohibitum C. de iure fisci. libro 10 quod non loquitur de vi illata solum a iudice Ecclesiastico, sed a quocumque alio iudice. ita ut recte quisque possit eam repellere, sive fuerit is qui damnatus per sententiam, sive quicumque alius. quoties autem ipse damnatus potest seipsum contra iudicem etiam ecclesiasticum tueri, multo magis poterunt Principes, qui ad hoc potestatem habere videntur, ipsum defendere.

Seculares Magistratus defendere non posse iniuste et vim illatam a iudicibus Ecclesiasticis inferenda sententia aut in deneganda appellatione. 1.a pars vere sententiae est. Cap. 2.

Non pauci sunt iurisperiti in nostra Hispania, qui quamvis cum praedictis DD. in eo conveniant ut Magistratus seculares recte possint iudicare, utrum iuste vel iniuste ab Ecclesiasticis appellatio denegetur eosque cogere ut eam concedant neque post sententiam ad executionem procedatur, nihilominus Magistratus seculares damnant, quod illum modum debitum et instructionibus a legibus nostri Regni ipsis praescriptum contra Ecclesiasticos excedant, ita ut eos sententiam semel pronuntiatam revocent. Ex quo etiam fieri videmus, ut a sententia interlocutoria iudicis Ecclesiastici, a quo secundum Trid. loco cit. appellari non poterat, quia neque habet vim diffinitivae nec detrimentum, neque gravamen quod tale sit ut per diffinitivam reparari nequeat ad tribunalia secularia praetextu vitandae iniuriae et violentiae propulsandae appellent: quod nullus ex his qui scripta sua prelo mandarunt hactenus approbavit. Tunc n. tribunalia secularia non iudicant de tali sententia interlocutoria, an debeat contra illam appellatio concedi, cum iure ipso concedi non possit; sed utrum iusta sit an iniusta, ut revocari debeat. atque in hoc casu non cogunt iudices ecclesiasticos, ut appellationem admittant, sed potius ipsis ut sententiam revocent. Ea vero ratione damnant Iurisperiti, quos diximus, regia tribunalia, quod revocari faciant sententiam iudicum Ecclesiasticorum de eorum iustitia iudicando; non autem quod cogant eos ut appellationem concedant; quia putant prius illud non tenere contra leges nostri regni

ve

.1. Tratado en que se disputa, Si los Principes soberanos ~~[illegible]~~ pueden hechar tributos a los eclesiasticos sin licencia de su Santidad ~~[illegible]~~ Diuidese este tratado en ...

Proponese la duda.

nº. 2. Sucedio Su Mag.d ... enestos Rey-
nos congrauan en pero, contraido por sus progeni

vero est fieri non posse extraiudicialiter, sed necessario fieri debere cognita causa ex potestate aliqua iurisdictionis actus quo in iudices Ecclesiasticos secularibus Magistratibus nullo modo convenire posset, ut omnes etiam adversarii fatentur. Posterius autem quod est de concedenda appellatione, fieri posse existimant extraiudicialiter absque ulla potestate et iurisdictionis actu. Et ita affirmant recte posse id Magistratibus secularibus in Ecclesiasticos iudices competere.

Ego vero censeo utriusque eandem esse rationem, ut neutrum magistratibus secularibus in Ecclesiasticos iudices liceat. tametsi prius illud quod est de iudicio circa iustitiam et iniustitiam ipsius sententiae non solum suapte natura licitum non sit, verum etiam ipso iure civili nostri regni, imo etiam consuetudine Galliae reprobatum: Ut mirandum valde sit iudices tribunalium Hispaniae usque adeo in hac re processisse, ut contra id quod legibus nostris prohibitum est, et in Gallia consuetum, ac si auctores ipsarum legum essent, facere non dubitaverint. Quocirca antequam communibus rationibus demonstrem neutrum illorum, quod diximus, magistratibus secularibus licere, in hoc c. paucis ostendam, tribunalia secularia Hispaniae ordinem, sive in nostris regnis praescriptum in priore illo, quod diximus, minime servare; ac proinde privata auctoritate procedere in ea re. dixi autem privata auctoritate eos procedere, quoniam neque auctoritate Regia, quae in legibus ipsis continetur, instructi id faciunt; neque ullius praescripti auctoritate ad id faciendum, sed proprio sensu ducuntur. Et ut omittam ~~[illegible]~~ instructionem illam a Rege nostro missam ad tribunal Granatense in qua, sicut refert Cob. illi non committitur ut de iustitia et iniustitia iudicii Ecclesiastici, sed tantum de iustitia aut iniustitia in neganda aut concedenda appellatione innovet. Extat l. 36. tt.o 5. l. 2. compilat. Caroli 5. et Reginae Ioannae, in qua praxis et usus quo tribunalia secularia Hispaniae hoc tempore utuntur, aperte damnantur. Verba illius hispano sermone haec sunt. Porque somos informados que las Audiencias se trahen por via de fuerza muchos procesos eclesiasticos de

al-

... se creuieron los
... congrar ~~de~~
... los conuos ...
... los extraordina-
... bre los contribu-
... ntarios, ... ven-
... poniendo ... hessos
... con gestos rey
... dando los mo-
... ... das, adonde
... al: enestado
... precissos occasi-
... la confuracion
... Religion, por
... ue be en este
... mos fundados
... ir a religios
... nos quanto les
... tro millones
... fuerzo, y el
... spirar el esto
... de la contri-
... acion, assi
... dito de la fe,
... a a Su Sane-
... sing tantos
... Supuesto este
... a derecho, ...
... grandes, ... especies, situadas
por el Reyno, sisas comunes a entrambos esta-
dos, ecclesiasticos, y seglar, y inquietos cobrarlas
por sus ministros, sin consentimiento comun, ni otro,
del Clero, ni gracia del Pontifice.

P. V.
9

La que ha de servir para los demas contratos como por sus años

algunos Jueces eclesiasticos, porq̃ no otorgan las apelaciones de autos interlocutorios, y esto es grande grande agravio a las p̃tes, y se impide la vista de otros muchos negocios. mandamos a los Presidentes y oydores de las d̃has Audiencias, q̃ de aqui adelante no libren cartas p̃a traher por via de fuerza procesos algunos Eclesiasticos de autos interlocutorios. salvo q̃ fueren tales q̃ tengã fuerza de difinitiva, y q̃ en ella no se puedan reparar. Ubi expresse p̃hibuit noster Carolus, ne a sentijs oĩbus interlocutorijs a iudicibus Ecclasticis gbati p̃textu vitandæ violentiæ et iniustæ ad secularia tribunalia appellets; sed ab his solum, quæ vim habent diffinitivæ, et quarum gravamen p̃ diffinitivam reparari nequit. Xa quam legem, postea in Concil. Trid. ut s.o diximus diffinitum fuit, ut ab ea est sentia interlocutoria, nimirum quæ vim hat diffinitivæ, et cuius gravamen in diffinitiva reparari nequit, ad tribunal superius Ecclasticum appellari possit. Cum igr nunc in nra Hispania appellaõ facta in iudicio Ecclastico p̃textu vitandæ violentiæ ad Regia tribunalia admittats, acpinde in tali appellaẽ n̄ de iustitia aut iniustitia negandi aut concedendi appellaẽ a tali sentia, cum ab ea appellari de iure n̄ possit; sed de iustitia aut iniustitia ipsiusmet sentiæ interlocutoriæ iudicatr: q̃ n̄ videat p̃dicta tribunalia Regia in Hispania debitum modum excedere, cum in Gallia nunquam, nisi semel id factum fuerit, ut testatr Auferius intto de potest. seculari sup Ecclasticas p̃son. reg. 2. n. ~~30.~~ 3o fallit. ~~fallit~~, quem citat Rebuffus tto de Appellaribus ab usu art. 1. glos. 1. n. 20. ubi et ipse expresse docet, solum licere iudicibus secularibus iudicare utrm iuste aut iniuste negata fuerit a iudice Ecclastico litigatori appellaõ, n̄ aut utrm iusta aut iniusta fuerit ipsa sentia; acpinde excomunicatos eẽ iudices seculares, q ut iudicent de iustitia aut iniustitia sentiæ, ad se deferri faciunt libellos et p̃cessus iudicum ecclasticorum, et eorum sentias revocari faciunt. Quinimo adducit ipse eo loco legem Galliæ, in qua cavetr, ne appellaõ ab abusu, quæ ut fit sub p̃textu repellendæ violentiæ et iniustæ, et Hispaniæ dicitr por via de fuerza obstet ullo m̃o iudici Ecclastico, quominus ulterius p̃cedat q̃do agitr de disciplina et correctione, sicut Epi in visitaẽ et alias et p̃cedunt.

qd

.1. Tratado en que se disputa, Si los Principes soberanos ~~...~~ pueden hechar tributos a los ecclesiasticos sin licencia de su Santidad ~~...~~ Divídese este tratado en ... 270

Proponese la duda. 393

nº 1. Sucedio su Mag. ... se quarse, en estos Reynos Congraran en pero, contra ... por sus progeni...

...se crecieron los ... Congrar ... extraordina... ...be Ley contribu... ...arios, sirven ... prendo effectos ... gastos rey... ...endo los mo... ...indias, donde ... al; en esta du... ...picillos, occasi... ...conjuracion ... de Lisboa, por ... le emostre ... mas fundados ... a religios... ...os quantiosos ... tro millones ... fuerzo, es ... spirar el esto ... de la contri... ...acion, assi ... ido de la fe, ... a a su Sane... ...sing tantos ... Su que este ... derecho, go...

256

289

qd tn neqz in nra Hispania a Regijs tribunalibq servari vr. Porro ex praxi secularium tribunalium in nra Hispania incomoda illa, quae Carolus ner in sua lege vitavit, nunc etiam n minus oriri, qs n videat? Vix n. lites et causas aliquas ecclesiasticas videas, quae n bis et ter et aliquando pluries ad secularia tribunalia deferatr. idqe in magnum litigatorum detrimentum cedit, et n parvo impedimento ee solet, ne alia secularia negotia cito expediantr.

Predicta pars nrae sententiae in usum auctoritate et rone confirmatur. Cap. tertium.

Iam vero utrumqe illud, qd in 1a parte huius nrae sententiae complexi sumus auctoritate et ratibus confirmare oportet. in primis aut eam n obscure colligo ex Mattheo de Afflictis in decis. Neapol. decis. 24. n. 4. Ubi ait posse qdem Regem auctoritate propria defendere clericum, qui ab alio clerico iniuste spoliatus e. addit, tn n per modum cognitionis iudiciariae. et n. 6. inqt, neqz obstant in contrarium allegata. qr illa procedunt, qn Rex agit per modum ordinariae iurisdictionis, et cum causae cognitione; n qdo Rex procedit ad praestandam defensionem notorio spoliato et oppresso per alium clericum, per facti notorium et evidentiam rei. qa tunc n procedit tanqm iudex, sed tanqm Rex extra iudicialiter. Com. et eidem fere verbis loqtr Didacus Castellus in illam l. 4. Tauri n. 5. cum dicit, et facit Decius in l. ut vim D. de iust. et iure. vel. 1. et 2. Ubi diffinit qd sit notoria iniustitia dis verbis, quae colligitr ex actis. idqe probat ex Innoc. addit tn in materia stricta proprie n dici notorium qd ex actis colligitr. idqe probat ex Abbate in c. dudum 1. columna 2. de elect. Materia aut, de qua agimus e stricta; et manifestum e, siqdem e odiosa. Atqe inde notoria iniustitia, qua solent iudices seculares ecclesiasticos defendere, et propulsare possi, ex actis processus colligenda n e. sed ut alij auctores dixerunt, ipsa rei evidentia sine examine libelli et processus constare debet. Cum igr iniustitia, quae fit a iudicibus ecclesiasticis, tam in denegando appellatione quam in ipsa sententia, quae ab ipsis pronuntiatr, ipsa rei evidentia n constet, sed utraqz ex actis processus colligenda sit, n absre praedictos DD. pro hac parte nrae sententiae allegamus. Siqdem illi nihil concedunt Regi licere ad defensionem alicuius ecclesiasticos

...da su Mag. imponer ... especie ... siendo por el Reyno, tributos comunes a entrambos estados, ecclesiastico, y seglar, y mandar cobrarlas por sus ministros, sin consentimiento, ni ... del Clero, ni gracia del Pontifice.

P. V.
9

La que ha de servir para los demas contratos como perosanos

Ha

Estos

clesiticos iudices, nisi eorum iniustitia talis sit, ut ipsa rei evidentia
absque ullo examine processus manifeste arbet.

Porro tres rationes, quae ni fallor hanc evidenter demonstrant
quarum 1.a est in hunc modum. Magistratus et tribunalia saecularia dum vim
illatam litigatori a iudice ecclesiastico vel in deneganda ei appellatione vel
in sententia ipsa pronuntiata repellere volunt, actum iurisdictionis in
iudicem ecclesiasticum nullo modo exercent. atqui ipsis non licet actum iurisdictionis
aliquem in eum exercere. Ergo neque licet iniustitiam et vim ab ipsis illatam aut in
deneganda appellatione aut in sententia ipsa pronuntiata repellere. certe
forma huius argumentationis ex collectione secundo logicae regulas evidens est,
neque ulla alia explicatione aut confirmatione indiget, nisi maioris propositionis.
Minor enim usque adeo manifesta est, ut eam adversarii etiam ingenue
fateantur. Siquidem Nav. et Azeb. et recent. omnes, qui oppositam sequuntur
opinionem, affirmant Magistratus saeculares in repellenda
vi illata a iudicibus ecclesiasticis extraiudicialiter solum procedere
posse. Quam sententiam iudices ipsi saeculares praxi sua quoad fieri potest
confirmare volentes, nunquam revocant acta vel sententiam latam per iudices
ecclesiasticos, quam iudicant iniuste pronuntiatam ab eis esse: neque concedunt
appellationem, ubi putant iniuste denegatam fuisse. sed pronuntiant
ut sub poena temporali iudices ipsi ecclesiastici huiusmodi acta
revocent, et appellationem in suo tribunali concedant. ut hac ratione nihil
iurisdictionis in ecclesiasticos exercere, sed solum, uti ipsi dicunt, vim
illatam repellere extraiudicium videantur. Quinimo ratio evidens
demonstrat, nullum vel minimum actum iurisdictionis saecularibus magistratibus
in ecclesiasticos convenire. Siquidem ut in praeced. disp. 1. 2. et
3. ostendimus, nihil potestatis in ecclesiasticos ipsis convenit, aut concessae
Pontificis in iure communi, aut privilegio expresso, aut tacito consensu
consuetudine confirmato, aut iure praescriptionis, sed solo iure naturali. Iure
autem naturali, ut infra videbimus, solum illis conceditur genus quoddam simplicis
defensionis innocentis, sicut cuicunque privatae personae, quae vim
illatam defendere posset. Quis autem dicat privatae personae aliquid iurisdictionis
in

.1. Tratado en que se disputa, ~~[struck out]~~ Si los Principes soberanos ~~[struck out]~~ pueden hechar tributos a los ecclesiasticos sin licencia de su Santidad y ~~[struck out]~~ Divídese este tratado en dos p... 270

393

Proponese la duda.

nº. 1. Sucedio su Mag. [illegible] que aviendo, en estos Rey-
nos congregado en peso, contraido por sus progeni-
...

inιudices Ecclesiasticos spetere. Adde qd utro vidimus, Nav. uniq auctoriti plurimum deferrunt, qui dicta oraa Magistratuum secularium defendunt, affirmat laicum et secularem in Ecclesiasticum nullius iurisdictionis capacem esse, ut ita neq praescriptione aut consuetudine illam obtinere possit. Verum quanvis sicut Dont. ea posset dare; hoc tamen indubitatum esse debet, hactenus nullam horum ei convenire, ut c. illo 2. et 3. probatur.

Maior vero oppositio, in qua tota difficultas posita est, nempe seculares Magistratus repellentes vim illatam a iudicibus Ecclesiasticis in sententia aliqua prolata vel in neganda appellatione exercere actum iurisdictionis non minus aspicue probari potest. Eqdem quia Magistratus seculares ad se deferri faciunt libellos et processus cuiuscumque causae Ecclesiasticae, quoties aliquis ex litigatoribus in ipsorum tribunali conquerit, quod a iudice Ecclesiastico passus fuerit iniustam sententiam, vel appellatio ipsi iniuste denegata fuerit, et contrariam partem citari faciunt. Tunc deinde postquam libellus ad tribunal seculare prolatus est, examinatur ab eo, cuiuscunque sit recitandi; et coram iudicibus recitatur, sicut quicumque alius libellus et causa seculares. Adde recitato libello et actis eius, iudices seculares ex ipsis actis et meritis (ut aiunt) pronuntiant iudicem Ecclesiasticum iniuriam et vim intulisse, aut pronuntiando sententiam, aut appellationem ab ea denegando: ac proinde iubent ut aut sententiam tanquam iniustam revocent, aut appellationem ab ea concedant. Quod aut non videat, hec omnia vere esse actus iurisdictionis: nam iurisdictio nihil aliud est, quam facultas et potestas ius dicendi; ut periti iuris communiter defendunt. Quo circa ea omnia, quae ad ius et sententiam dicenda necessario praemittuntur, actus iurisdictionis censeri debent. Atqui non est extrahere libellos et processus de manu proprii iudicis, et cogere ut ad se deferantur, citare partes, examinare illos, et facere ut in publico tribunali recitentur, expendere acta ac merita illorum, deinde aliquid faciendum pronuntiare. Quod aut Magistratus et iudices seculares abstineant a verbo revocandi sententiam aut concedendi appellationem; sed tamen pronuntient debere iudicem Ecclesiasticum revocare sententiam aut concedere appellationem, ad quod ipsi sub gravibus poenis compellunt, frivolum sane est. Et proinde est extraiudicialiter procedere vel nihil iurisdictionis in iudices

...s creyeron los
...s congrar
...s economos cedi
...tes extraordinarios
...tre ley contribu
...ntarios, ser ven
...prendo de ellos,
...n gastos rey
...udando los mo
...ondias, adonde
...al: en estado
...cessidad ocasi
...n conservacion
...religion, por
...ebe emitir
...muy fundados
...i a religiosos
...os quanto les
...o millones
...fuerzo, ies
...spirar el esto
...de la contri
...acion, assi
...todo de la fe,
...a adu Sane
...sin tantos
...supuesto este
...a derecho, so

tra su Mag. imponer en las especies situadas
por el Reyno, sisas comunes a entrambos esta-
dos, ecclesiastico y seglar, y mas justos cobrarlas
por sus ministros, sin consentimiento del ...
del Clero, ni gracia del Pontifice.

257
290

P. V.
9

Saque Ha de servir Para los demas con tratos comprosanos

ces ecclasticos exercere videantr, cu cetera oia quedixims libere efficiant. Quinpotis vur nisi culice aversari, camellu aut deglutire; cu nihil magis ecclastice libert.e et iurisdict.i noceret, si ipsi seculares revocarent senia, aut appellas recederent; qua cu ad alteru dotes faciendu eclasticos iudices gravib.s penis spellant. Certe vam, n' rers ras here vur. Quo circa hac rae vis Avend. in C. illud t. lid. q vulgo Correct. dic. §. hec aut cognitio, fatetr ingenue iudices seculares repellendo vi illata ab ecclasticis eo m.o quo diximus, exercere actu iurisdict.is in eo, sicq. ocerru ipsis ee, inquit, verbis nre legis 5. tt.o 1. lb. 1. ordinam.ti, qua c. 1. allegavims. cu de illis dicit. Puede conocer y proveer. Na vbu illud proveer latine statuere seu decernere, iudicis officiu inducere putat. Ita asserit ad hoc regnicitae, qud est e actu iurisdict.is; q.a senie ferende nario pmittitr. Colligims ergo ex hac rae n' solu iudices seculares, cu ea qud diximus, in ecclasticos faciunt, iure defens.is plane abuti, sed et legem ipsa, qud ea licentia ipsis dedit, debitu modu excessisse, cu tale iurisdict.s nullo tt.o Magistratib.s secularib.s cedere potuerit

Altera rao. Si Magistratib.s secularib.s conveniret, iniuste oppssos a iudicib.s eclasticis defendere, seu vi et iniuria ba ipsis illata propulsare, solo nali iure ipsis ocerru e, vt c. 1. probavims; quo q.de defensio innocentis cedit, imo percipitr. hoc aut ius neq percipit neq permittit ad defendendu innocente examinare ea qud servato ordine iuris in tribunalib.s fiunt, vt innotescat q.q. na in iudicio iniuste opprimatr, et hoc iure defens.is indigeat; sed solu, vt eu defendant iudices seculares, que ipsa rei evidentia absq. alio examine iudicij et libelli cognoscunt, a iudicib.s ecclasticis iniuste opprimi. aliogn sequeretr n'm.o id licere supremis tribunalib.s, vers et inferiorib.s iudicib.s secularib.s, et cuicunq privatae psone, si eo m.o posset licere, imo precepti ee, cu audiunt aliquem ex litigatorib.s dicentes, se a iudice ecclastico iniuste iudicatu, aut iniusta senia in se prolata, aut appellae, sibi de-

.1. Tratado en que se disputa, Si los Principes soberanos ~~[illegible]~~ ~~catholicos~~ pueden hechar tributos a los ecclesiasticos sin licencia de su santidad y ~~[illegible]~~ Dividese este tratado ... Proponese la duda. 270

303

nº. 2. Sucedio Su Magestad Catholica, en estos Reynos con grran empeño, contra los ... progeni...

fae sibi denegatam, examinare libellum et actum illius, et cogere ecclesiasticum iudicem, ut sententiam revocet, aut appellationi concedat. quod quidem asserere est valde absurdum. id autem sequi manifestum est, quia defensio innocentis, quae iure naturali concessa est et praecipitur, omnibus etiam privatis personis eo modo quo supremis Magistratibus convenit. Porro autem id quod inferebamus esse valde absurdum nemo est qui dubitare queat. atque eiusquidam ratione facile ostendi potest, tale genus defensionis examinato libello et processu et eo modo quo fit a Regijs tribunalibus, nulli etiam ipsi Principi et summis Magistratibus licere; quia nulla res maioris momenti in republica est, quam ullo modo perturbare ordinem iudicandi, et iurisdictionis in ea constitutam, sed soli Deo iudicanda debent reservari ea, quae in tribunalibus non subiectis iniuste fiunt; et de actis illorum potius debent non iudicare, quam eo ordine perturbato innocentem, aut eum qui iniuste patitur defendere. Credendum est non esse tale genus defensionis, quale tribunalia saecularia sibi usurpant, iure naturali ipsis permissum nullo aut alio iure ipsis competere d. praed. c. 1. et 2. satis probatum est. hac ratione existimo in Concil. Trid. ses. 25. c. 3. postquam tradit ordinem, quo ecclesiastici iudices excommunicationis poena uti debent, recte diffinitum esse, ut nefas sit saeculari cuilibet magistratui prohibere ecclesiastico iudici, neque excommunicet, aut mandare, ut latam excommunicationem revocet, sub praetextu quod contenta in eo decreto non sint observata; cum tamen manifestum sit in eum ~~casum~~ eo casu iudicem iniuste sententiam ferre; si quidem ordinem ibi praescriptum non servat. Ratio autem, ob quam non permittitur magistratui saeculari, ut ecclesiastico prohibeat, neque eum quo excommunicet, ut iniuste sua potestate utatur, aut mandet ut eum quem excommunicatum absolvat, expressit ibidem verbis. Cum non ad saeculares, sed ad ecclesiasticos hanc cognitio pertineat. cum enim ex actis ipsis libelli et processus cognosci debeant, an iudex ecclesiasticus iniuste quem excommunicaret, et virtute huius commissionis cogere aliquem ecclesiasticum iudicem sit exercere actum iurisdictionis in ipsum, quod saeculari in ecclesiasticum minime convenit; maioris quidem momenti sit ordines et potestatem iurisdictionis

258

291

... crecieron los ... congrar ~~de~~ ... socorros ordi... extraordinarios ... sobre las contribu... ... ntarios, ~~[illegible]~~ ven... ... riendo de hechos, ... gastos rey... ... dando los mo... ... indias, adonde ... al: en estado ... crucifixos occassi... ... conjuracion ... Religion, por ... ebe en este ... muy fundados ... a religiosos ... os quantos ... ro millones ... fuerzo, y el ... spirar el esto ... de la contri... ... acion, assi ... de la fe, ... a a su Sane... ... tantos ... Supuesto este ... a derecho, pu...

dia su Mag. imponer en estas especies sisadas por el Reyno, sisas comunes a entrambos estados, ecclesiastico, y seglar, y ejecutarlas, cobrarlas por sus ministros, sin consentimiento ni voto del Clero, ni gracia del Pontifice. —

P. V.
9

Laque hadeseruir Para los dernas contratos comprosanos

Estos

tis n̄ pturbare, vt diximus, quam iniuste oppressum defendere, recte statuit Concilium, ideo nefas esse videre seculari magistratui ea facere, quae diximus, quia illius rei cognitio ad secularem ipsum magistratum non pertinet. Quod vero ait S. Th. 2. 2. q. 69. a. 4. quem pro sua sententia refert Cobar. licitum esse resistere malis et iniustis Principibus, cum aliquem contra iustitiam condemnant, nisi maius aliquod malum perturbationis timeatur; sicut licitum est resistere latronibus; intelligi debet, quando de tali iniustitia per ipsam rei evidentiam sine examine libelli constat. nam hoc non solum ipsis constat licere supremis tribunalibus, sed cuicumque qui ad hoc potentiam habeat, etiamsi privata persona sit. nullus autem dicit, hinc etiam licere examinare processum et libellum, in quo acta in iudicio continentur. Adde quod cum ipse de Principe etiam seculari condemnante aliquem contra iustitiam loquatur, concedit procul dubio in iudiciis Ecclesiasticis hoc ius defensionis. atque Cobar. et alii qui cum ipso sentiunt, non concedunt posse iudices Ecclesiasticos compellere seculares, ut libellos et processus ad Ecclesiastica mittant tribunalia, et reliqua efficere, quae nunc seculares iudices contra causas ecclesiasticas agunt, quamvis eadem profecto sit ratio, ut statim videbimus.

Tertia ratio. tribunalia Ecclesiastica et tribunalia ita inter se comparantur, ut unum alteri circa res et causas ad ipsum pertinentes directe non subijciatur, sed unumquodque in suo ordine supremum sit, et Deo uni omnino proxime subiectum, neque ab uno in aliud appellari possit, praesertim ab Ecclesiastico ad seculare. Dixi autem directe, nam indirecte quatenus res temporales et seculares, quae suapte natura secularibus Magistratibus subditae sunt, conducere aliquando possunt spirituali gubernationi, Ecclesiasticae etiam potestati et iurisdictioni subduntur. Ergo si pro defensione illius, qui vim et iniustitiam ab Ecclesiastico patitur, libellos et processus causae Ecclesiasticae, et acta illius examinare et expendere, et illis visis examinatisque aliquid pronuntiare, tribunali seculari necessum est, idem etiam Ecclesiastico tribunali in seculares eodem iure necessum erit; cum ratio utriusque eadem esse manifestum sit. cum unum alteri in proprijs causis per se et directe subiectum non sit. Nam quod recens auctor Bellonus non multis ante annis in nostra Hispania

.1. Tratado en que se disputa, Si los Principes soberanos ~~[illegible]~~ pueden hechar tributos a los eclesiasticos sin licencia de su santidad, ~~[illegible]~~ Dividese este tratado en dos ... Proponese la duda.

393

nº. 2. Sucedio: Su Mag.d (Dios le guarde) en estos Reynos congregan en pení, contrajo por su progeni...

259

292

nia, nescio quibus testimonijs Scripturae propera intellectis adducta, infeliciter docuit, ad magistratus et Principes seculares peculiari iure et iure nati pertinere vim illatam a iudicibus ecclesiasticis repellere; iudicibus aut ecclesiasticis in seculares vitae, tanquam manifestus error in fide a doctissimis viris in hac nostra Complutensi Academia ex peculiari S. Inquisitionis commissione congregatis damnatus, atque ea de causa publico S. Inquisitionis edicto liber ipse statim prohibitus est. Ea aut testimonia, quae absque ullius probabilitatis specie ad id confirmandum adducta fuerunt, hoc loco examinare nolui. Cum igitur iure ipso nati potestas vim repellendi iudicibus ecclesiasticis in seculares, aeque atque ipsi secularibus in ecclesiasticos neccesaria sit, si ita necessa intelligeretur, ut seculares Magistratus e iure, ad vim illam repellendam, poenis temporalibus cogere ecclesiasticum, ut ad se libellum mitteret, ipsumque examinare, atque litigata acta expendere, et ex allegata et probata ad vim repellendam pronuntiare posset, idem eodem modo ecclesiastici iudices in seculares possent efficere; Ut cum primum a venia lata a secularibus pro statu vitandae violentiae ad ipsos appellaret, poenis spiritualibus et censuris seculares magistratus cogere, ut libellum et processum de ea causa ad se mitterent, ipsosque examinare et acta eorum expendere, et ex illa pronuntiare possent, sicut nunc seculares contra ecclesiasticos pronuntiant. Porro aut fore ut litigator iniuste a seculari oppressus recte posset pro vi sibi illata repellenda ad ecclesiasticum appellare manifestum est. Sicque utrique tribunali hoc ius defensionis in alterum eodem modo conveniet, ut diximus. Id aut fore in magnum Reip. detrimentum, quis ambigat? Licet n. magna iurisdictionis perturbatio. Cum igitur id concedi nequeat, sequitur neque magistratus seculares ad repellendam vim et iniustitiam, quam litigatores illatam sibi a iudicibus ecclesiasticis per appellationem conqueruntur, efficere posse, ut ad se libelli deferantur, et examinentur, et contra illorum acta pronuntiare. Multoque maioris momenti censendum iudicium cuiusque tribunalis illesum relinquere, quam iniustitiam, quae in eo quandoque fit, propulsare.

Cogere

...se creyeron los ... congregar ~~de~~ ... se conozca ... lo extraordinario ... de los contribu... ...rios, se ven ... aprendo el efecto ... en gastos rey... ...uidando los mo... ...vincias, ademas ...al: en esta du... ...mision, occasio... ...la conjuracion ... religion, por ... se le emite ... mas fundados ... a religiosos ... los quanto los ... dos millones ... tiempo, ies ... aspirar el esto ... de la contri... ...acion, assi ... ...ido de la fe, ... a a su Sane... ...sino tantos ... su que este ... a derecho, ...

...ga Su Mag.d imponer en esta especie sisidas por el tiempo, sisas comunes a entrambos estados, ecclesiastico, y seglar, y que pudiesse cobrarlas por sus ministros, sin consentimiento ni convenio del Clero, ni gracia del Pontifice.

P. V.
9

La que Ha de seruir Para Los demas contratos con mo parosanos

Cogere Ecclasticos iudices, vt revocent senria, quas
n. improbabili rone protulerunt; et concedant appellaes,
quas contra probabiles rones denegarunt, multo minus secu-
laribus Magistratibus licere. 2a pars senrie est. Cap. 4.

Si Magistratus et iudices seculares post examinaes caue ecclasticae,
quas ad se deferri fecerunt, manifestam aliquam iniustam aut in senria pro-
lata, aut in denegandâ appellae, qua litigatorem aliquem defenderint
qd manifeste iniustum esset, vt ex dictis apparet, cogere ecclasticos
ad revocandam senriam vel appellaem concedendam, aliqua ex parte tolerabile
videretur. iure n. natri permittenti aut etiam precipienti vt vim nobis
aut alijs illatam vi etiam repellamus quodammodo consentaneum videtur.
Hoc aute vel nunquam vel raris in nra Hispania vidi ee experientia
quotidiana testatur. Verum cogere iudicem ecclasticum, vt senriam secundum proba-
bilem opinionem a se latam revocet, vt appellaem, quam ipse etiam probabili
opinione et arbitrio ductus denegavit, concedat, tum eos quod ipsum pronuntia-
re et proferre talem senriam aut denegaem appellaris manifestam iniust.
et vim continere, quod alia repelli debeat, absurdum et intollerabile est. qui
n. dicat iudicem, qui opinione probabili ductus aliquem sua senria condemnat,
et arbitrio etiam probabili ac proinde prudenti appellaem denegat, iniuriam
aliquam litigatori, contra quem pronuntiat, irrogare? neque vero ex eo qd secula-
res iudices oppositum probabilius existiment, iudicium tribunali ecclas-
tici in ferenda senria aut in deneganda appellae iniustum censeri pot-
erit; ita vt Magistratus seculares intelligant sibi licitum ee, eum cui
senria eomo aut cui appellao eomo denegata tanquam iniuste oppressum
vi etiam defendere. Nam quamvis vt docui in Sac 1. 2. d. 64. c. 2. iudex quam-
cunque probabilem opinionem in ferenda senria sequi n. potest, sed contra probabi-
liorem proferre debeat; tn nullus debet opinione ea duci, quod alijs, sed
quae sibi probabilior vr. Ne igr iudex Ecclasticus dicatur, iniustam profer-
re senriam, aut appellaem iniuste denegare, et ita vim aliquam inferre, quam
magistratus seculares vi etiam defendere possint; satis est si in iudicio

coi

.1. Tratado en que se disputa, ~~si el Rey ... catholico ...~~ Si los Principes soberanos pu[eden] hechar tributos a los ecclesiasticos sin licencia ~~de su santidad y ...~~ Dividese este trata[do] ... Proponese la duda.

nº. 1. Sucedio, Su Mag.d Catolica que, en estos Rey-
nos, congraran en pen., contraxido por sus progeni-
...

coi pbabile, suo aut pbabiliore sequatr senia. Porro ius nate, quo solo iudicibz secularibz ocessu ee diximz, vz illatz viez repellere, oa senia pbabiliter latz, locius defensu n ocedere manifestz e. Ex eo vo qd seculares iudices vulgatz illud priu iuris natis, vz vi repellere lt, n satis pspicuu seant, neq eom quo diximz sentire intelligant, accinde n solu senia manifeste iniusta sed etz suo iudicio minz pbabilz revocari quotidie faciant, seqtr vt n semel aut iterz, sed frequentie n solu a varijs iudicibz, sed etz ab eodz sola parvo temporis intervallo interposita appellae, seu vt aiunt ad ipsosmet supplicae, otraria oio pnuntiatr. Ex quo manifeste osegtur talez seniaz iudicis Eccliastici manifestz iniustz otinere n potuisse. Sane qd attinet ad ocedendaz appellaz interpositaz, cu sape in arbitrio iudicis positu sit xo personaz et negotiorz circunstantiaz illaz ocedere aut denegare, multo magis fidendu esset arbitrio iudicis ecclastici, q totaz litez et animos litigatorz a prio magis pspectos huit, quam secularium iudicu, qbz caa ipsa summarie tm p alios recitatae. His oibz adde qd si a senia p iudicez Ecclasticu scdm pbabilez opinionez lata ad iudices seculares aliqdo liceret appellare, rectz ordo Hierarchie Ecclastice et bona Reip. gubernao, qua huic ocordare debet, postularet, vt n statz ad iudices seculares, sed ad aliu superiorez ecclasticu appellaretr, vt ille, q parz esset senia, remediu ab eo regreret; et ita vsq ad supmu. qd si supmz, nempe Nuntiz Apcg in senia ferenda minz pbabilez opinionez seq alicui videretr, ad tribunalia secularia ofugere liceret. At statz quanvis minima occasione a senia cuiuscunq iudicis Ecclastici ad seculares Magistratz ptextu vitandae violentiae appellare, intolerabile saneel. Demu nemo negare pot, Magistratz seculares n parz negligenter in hac re segerere; duz taz eos q nullo fundamto, neq primo aspectu pbabili, sed oio futili et inani, tm vt octoginta dierz spatio ecclasticu iudicez suspendant, ad ipsos ofugiunt, quaz eos q ptextu alicuiq pbabilioris opinionis ad ipsos appellant, impu-

ne

...s creyeron los
... congrar ~~de~~
... socorros a di-
... extraordina-
... con tribu-
... ...rarios, ver ven-
... ...pendio e hechos
... gastos reo
... ...dando los mo-
... ...dias, a donde
... ...al: en estados
... ...cillas, occasi-
... conjuracion
... Religion, por
... ...be emitte
... ...mis fundados
... a religiosos
... ...os quantoles
... ...o millones
... ...fuerzo, es
... ...pirar el esto
... de la contri-
... ...acion, assi
... ...ha dal a fe,
... ...a a su Sane
... sino tantas
... ...su puesto este
... a derecho, po-
dra Su Mag.d imponer en estas especies sisadas
por el Reyno, sisas comunes a entrambos esta-
dos, ecclesiastico, y seglar, y mi...ltas cobrarlas
por sus ministros, sin consentimiento ni voto
del Clero, ni gracia del Pontifice.

P. V.
9

La que se ha de seruir para los demas contratos como peros anos

Esto…

ne excipiunt; et quamvis contra ipsos postea pronuntient, nulla tamen poena etiam pecuniaria eos afficiunt: cum tamen si poena aliqua inaniter et sine fundamento appellans puniretur, pauciores multo ad secularia tribunalia pro hoc remedio confugerent. Quocirca ego non video, qua ratione Magistratus seculares ob generalem quandam et vulgarem suspitionem, quam de tribunalibus Ecclesiasticis leviter conceperunt, contra debitum ordinem iurisdictionis et bonae gubernationis, tam insolenti remedio utantur, ut eorum causas ad se deferri faciant, et examinent, atque contra acta ipsorum, ut diximus, pronuntient. Cum vero ea dictis quis non videat quam inaniter adversarij, ut suam sententiam quoquomodo teneant, nobis obijciant, quam plurima incommoda in Rep. secutura, nisi haec facultas revocandi ad se negotia Ecclesiastica Magistratibus secularibus concessa esset; cum plura sane et magis manifesta ex hac ipsorum praxi oriantur, ut vidimus.

Iniustam et vim ab Ecclesiasticis illatam, quae absque ulla libelli et processus examinatione per se evidenter constat, licitum est repellere Magistratibus secularibus in Ecclesiasticos, et contra, licitum esse. Secunda pars Verae sententiae Cap. 5.

Cum igitur ipsum naturae privatae cuiuscumque personae concedat, aut etiam iubeat, vim manifestam sibi aut alteri a quovis illatam viquoque repellere, nimirum Magistratibus Ecclesiasticis contra seculares eodem iure idem concessum aut etiam praescriptum esse ingenue fateri debemus. Neque enim curandum est a quo iniuria et ius inferatur: ut iure naturali vi etiam repellere quaevis persona aut magistratus secularis possit et debeat, atque eadem ratione sequitur idem quoque iudicibus Ecclesiasticis in seculares competere eodem iure. In hoc autem genere defensionis nullus actus iurisdictionis aut seculares magistratus in Ecclesiasticos, aut Ecclesiastici in seculares exercere possunt; ne ordo ipse tribunalium perturbetur, ut superius notatum est; sed simplici modo defendendi uti debent, ut privata persona in aliquem sibi aequalem ad repellendam manifestam vim et iniustam sibi illatam uteretur. Quocirca vis illata talis esse debet, ut absque ulla libelli et processus examinatione per se ipsam evidenter constet et manifesta sit. Ad eam enim repellendam, quae ex actis in iudicijs colligenda est, nullum ius def…

.1. Tratado en que se disputa, Si los Principes soberanos ~~si el Rey nuestro señor catholico de España~~ pu[eden]
hechar tributos a los eclesiasticos sin licencia de su Santidad ~~y [illegible]~~ Divídese este tratado en dos [illegible]

Proponese la duda.

n.º 1. Sucedio Su Mag.d Catholica le quarse, en estos Rey-
nos, con gran empeño, contra los que por sus progeni-

... creyeron los
... Congrar
... econo... aci
... extraordina-
... bre los contribu-
... rrios, o sea ven-
... poner de hecho
... en gestos rey
... dando los mo-
... indias, adonde
... al. en estado
... cessos ocassi-
... conjuracion
... religion, por
... debe emitte
... muy fundados
... a religios...
... os quanto los
... o millones
... sfuerzo, y es
... spirar el esto
... de la contri-
... ricion, assi
... de la fe,
... a a su Sane-
... sing tantos
... supuesto este
... a derecho, po-

-tiv nisi in ipso est iudicio et ad superiorem iudicem esse iam probavimus. id
aut in duobus casibus contingere potest. 1.º quando a iudice ecclesiastico antequam
audiatur, vel ipsius iure re propria spoliatur, seu extra iudicium damnum aliquod
ab eo iniuste patitur. Deinde 2.do quando iudex ecclesiasticus in suo tribunali de persona
laica et seculari neque ad suum tribunal pertinente cognoscit. tunc autem sin-
gularis iniuriam utroque modo ~~factam~~ illatam vi etiam propulsare recte potest et de-
bet. idemque facere posset, et deberet ecclesiasticus iudex vel secularem magi-
stratum, si a seculari quas iniuriam dicto modo pateretur. cum hoc conveniat iure
nati, quod omnibus aequale esse debet. et ita quotidie videmus saltem in poste-
riori casu etiam iudices ecclesiasticos vel seculares procedere, censuris et aliis
poenis ecclesiasticis ipsos cogendo, ut de persona et causa ad ipsos minime pertinente
non cognoscant. Hoc enim modo non infertur vis in ipso iudicio et causae cognitione expli-
catae sententiae aut denegatae, quae solum a iudice superiori per appellationem adiprum
repellenda est, ut supra probavimus: sed vis manifeste et evidenter infer-
tur in ipsa iurisdictionis usurpatione ad cognoscendum de causa personae, quae sane
iniuria et vis nullo modo differt ab ea, quam quis alteri infert domum
aut fundum eius usurpando.

Quod si usurpatio iurisdictionis manifeste iniusta non esset eo quod ex utra-
que parte essent rationes probabiles, quae utramque etiam probabilem redderent, ex-
istimo stante de usurpata iurisdictione inter iudicem ecclesiasticum et se-
cularem a neutro illorum vel alterum aut sententia prolata aut vi aliqua diri-
mendam esse; sicut etiam in hac 2.2. q. 64. c. 3. fuse probavi, litem utrinque
probabilem inter supremos Principes a neutro illorum vel alium aut sententia
prolata aut etiam armis dirimi posse. est enim eadem omnino ratio. Etenim cum iu-
dex ecclesiasticus seculari et secularis ecclesiastico per se subiectus non sit,
etiam si unus in alterum sententiam proferret, alter ad obediendum ei nullo
modo pro suo iure teneretur. acque inde neque vi aliqua ad parendum sententiae
adigi, aut tanquam inobediens puniri posset. Ius autem defensionis quo in-
iuriam ab altero illatam unicuique vi etiam illata propulsare necesse est,
in eo casu locum non haberet. nam iudex qui adductus probabili opinione usur-
paret sibi aliquid iurisdictionis vel alterum, nullam illi iniuriam faceret.
utrique enim evidens non esset, sed solum eodem modo probabile iurisdictionem alte-
ri

[...]ria Su Mag.d imponer en estas especies sitiadas
por el Reyno, sisas comunes a entrambos esta-
dos, ecclesiastico y seglar, y con questas cobrarlas
por sus ministros, sin consentimiento en uno, y otro,
del Clero, ni gracia del Pontifice.

P. V.
9

Laque Hadeseruia Para los demas contratos comuperosanos

ri ovenire. interre igr solu probabili opinione mutuo pugnarent; acproinde nulla alteri iniuria faceret. Porro rae ctrariaq opinionu, sic bellu n posset ee iustu ex utraq pte alterius, ut loco cit. demonstravimus. quocirca quemadmodu cu Reges probabilibus raibus inter se stendunt de re aliqua, nullus eorum pse ullomodo tale stentionem seria aut armis dirimere pot, sed alterius iudicio utereq stare debent. ita etiam iudices Ecclastici et seculares in casu dicto alterius iudicio lite dirimere debent, et illius iudicio acquiescere. E tn discrimen qd cu Reges probabiliter solu stendunt inter se de regno alio, aut de statu in regno alicuius alterius Regis, pse et ex nra rei stare debent iudicio regni de quo stendant, aut iudicio Regis in cuius regno e status ille, de quo inter eos e ctroversia. Acproinde si unus Rex cu alio stendat de statu q e in regno illius, iudicio eius parere debet. ad arbitros aut iudices, n nisi in eo casu, in quo iusta eet suspicio de Rege, cuius iudicio directe et pse lis dirimenda erat, cfugiendu e, ut ibidem diximus. At vero iudex secularis et Ecclasticus probabiliter de iurisdictione aliqua inter se stendentes, arbitros iudices nario eligere debent; cu nullus alius iure stitutus sit, ad quem lite huiusmodi dirimere ptineat, ut manifeste patet.

Quo iure et modo magistratus, tribunaliaq Secularia litteras Apostolicas examinare, et earum executionem impedire possint. Caput sextum.

Apud DD. qui de sacra sacrisq disputarunt, indubitatum e, posse Magistratus seculares, litteras Pontificias, antequam virtute illarum ad execuitionem procedatur, examinare; acproinde prohibere, ne ad vera executionem quispiam procedat, priusquam in ipsorum tribunalibus examinentur. ita docet Covar. in pract. qq. c. 35. n. 7. idemq prius docuerat Driedo l. 2. de libert. Christ. c. 2. Nullus aut eorum affirat, litteras Pontificias ita retineri posse, ut in ppetuum supprimantur, et virtute illarum nunquam ad executionem procedatur. Quinimo Covar. apte dicit ad hunc solu finem et prius examinari posse ut Pontifex Summus de ipsa veritate certior fiat, et an surreptitiae et falsa relatione fuerint impetratae scire possint. Idemq Driedo

Ag

.1. Tratado en que se disputa, si los Principes soberanos ~~...~~ pue hechar tributos alos ecclesiasticos sin licencia de su Santidad ~~...~~ Divídese este tratado en dos pu

Proponese la duda.

nº. 2. Sucedio Su Mag.d (Dios le guarde) en estos Reynos con gran empeño, contrajo por sus progeni

... crecieron los
... Congrar ~~de~~
... ocasiones
... extraordina
... bre los contribu
... tarios, y ven
... prendo en ellos
... en gestos, rey
... dando los mo
... ndas, ademas
... l. en estado
... sucessos ocasi
... conjuracion
... Religion, por
... be en este
... mismos fundados
... s a religios
... os quantos
... ro millones
... tiempo, es
... spirar el esto
... de la contri
... acion, assi
... defensa de la fe,
... a a Su Sane
... sin tantos
... Su que este
... a derecho, go

signi ficavit. Verum oibus illis indiscriminatim perpetuo supprimere, et impedire, ne virtute illarum ad executionem procedatur, absurdum plane videtur. neque ullum aliud docere aut. Cum n. Summi Pont. auctoritas et potestas secularibus Magistratibus nullomodo subdita sit, nulla ratione fieri potest, ut oes illae litterae, et earum executio indiscriminatim a secularibus supprimi et impediri perpetuo possint. An vero aliquando id fieri queat paucis in hoc c. explicabimus.

Huius aut rei explicandae gratia praemittendum est, licere prohiberi posse a Principibus secularibus, ne virtute aliquarum litterarum Apostolicarum in suo regno ad executionem procedatur, antequam ad eorum tribunal deferantur, et ibi examinentur; atque eodem modo ubicumque generali lege id statutum non fuerit, seculares Magistratus efficere posse, ut praedictae bullae ad se deferantur, si aliquis in illorum tribunali ita fieri postulaverit, antequam ad executionem procedatur. Atque in hoc DD. oes allegati conveniunt, neque ullum hactenus audivi, qui oppositum censeat. Ratio vero est manifesta non quidem quia secularia tribunalia quodquam iurisdictionis in Pontificem habeant, absit. sed quia cum litterae Apostolicae iniqua relatione aut veritate suppressa falso impetrari potuerint, opus est, ut ante quam ad executionem deveniatur, examinentur; an aliquid surreptionis contineant. quod quidem nisi ita liceret, non parva neque pauca incomoda sequi possent. Atque ita fieri videmus, ut quando litterae Regiae in longinquas partes deferuntur, nunquam ad earum executionem procedatur, donec a Magistratibus illarum partium, et legantur et examinentur. Ex quo est fieri videmus ut interdum neque raro earum executio iuste et prudenter impediatur, ut inferius dicemus. Neque vero satis videretur si huiusmodi litterae apostolicae ab ecclesiasticis solum iudicibus examinarentur. Nam cum Reges iuste timere possint litteras illas iniqua relatione contra aliqua privilegia sibi apostolica auctoritate concessa, et contra ius patronatus ipsorum et aliorum secularium, atque in damnum ipsorum, falsa relatione fortassis impetratas fuisse, ratio ipsa postulare videtur, ut ipsi quoque Principes si velint, aut eorum tribunalia

f

tra Su Mag.d imponer en cada especie sisadas por el Reyno, sisas comunes a entrambos estados, ecclesiastico, y seglar, y ... cobrarlas por sus ministros, sin consentimiento ni voluntad del Clero, ni gracia del Pontifice.

La que Ha de seruir Para los demas contratos como perosanos

Ha

Estos

sil

Ell

P. V. 9

pdictas litteras legere, et examinare queant, antequam execut.i mandentr. Regsro hic vsq Principes in eo tm qd diximg, e. ordinis debitu tribunaliu et iurisdict. Sicque mandatu superioris, qd in remotas pres scriptu deferatr, legi, insinuari, et explicari debet. otrarie ptis. prig. quam execut.i mandetr; vt sigd o.a ipsu deat, respondeat. Ita Reges et Principes seculares tanquam ptes, qbg littere illo fortassis nocere poss, vt diximg, idipsu postulare poss; nempe vt ipsis etia tale mandatu ad fine pdictu prig. innotescat.

Hoc supposito fundam.to tota diffltas e., quo pacto se gerere debeant Principes seculares et magistratg, postquam litteras ap.cas legerint et examinaverint; vtm eas oes indiscriminatim detinere poterint, quovsq Sum. Pont.i referant qd facti opg videatr; an aliquas tm, i.e. vtm simul atq iniuste vnr in ppetuu supprimi possint; an n. Cui difflati vt reamg, distinguendu e. Sx. n. duo genera litterarum ap.arg. quedam n. sx, qua caa et otroversia inter aliquos de re aliqua in tribunali Pont.is Sum. servato ordine iuris discusa, et plene examinata, et sup illa pnuntiata senia, pro execut.e illig oceduntr. et sic semel otito qd vere a Pont.e manarunt, neq manu alicuig falsarij opositeu, n solu in ppetuu supprimi, veru etia ad tempg detineri nequeunt, sed statim pmittendu e., vt ad execut.m virtute illaru pcedatr. Hao aut huig eadem e cu ea, ob quam diximg o.a, n posse magistratg seculares iniust.e et vi illatu in aliqua senia a iudice aliquo ecctastico plata vi etia repellere loco qd vt otet de iust.a talis senie, opgsit libellu et acta illig examinare. Hoc aut minime lt, vt ibidem ostendimg loco m.o in litteris, qua pro execut.e alicuig senie oceduntr, nisi iniust.a manifeste appareret; nam vt diximg, nisi tl talis iudex repellere aut propulsare pot; dum ipsi n pot otare de iust.a, nisi examinato libello et actis illig. ad hoc aut examen nullu iug magistratibg et Principibg secularibg ovenit. tu pptr raes, quas diximg c. 2. tu etia qa intolerabilis error esset asserere, posse Principes seculares cogere Pont.m, vt libellu et acta, ex qbg senia pnun-

tia

.1. Tratado en que se disputa, ~~si el Rey~~ [Si los Principes soberanos] ~~[illegible]~~ ~~catholico de España~~ pue[den] hechar tributos alos ecclesiasticos sin licencia de su santidad, ~~y [illegible]~~ Dividese este trata[do] [Proponese la duda.] 270

303

nº. 2. Sucedio su Mag.d (que Dios guarde) en estos Rey-
nos con grã empeño, contraido por sus progeni-
[...] creciero[n] los
[...] congrar ~~de~~
[...] socorros ordi-
[...]los extraordino[s]
[...]bre los contribu-
[...]ntarios, ~~ser~~ ven-
[...]prendo de hecho[s]
[...]n gestos rey
[...]udando los mo-
[...]vincias, adonde
[...]al: en estado
[...]precissos occasi-
[...] conjuracion
[...] Religion, por
[...]ebe emette
[...]muy fundados
[...]r a religios[os]
[...]os quantos
[...]ro millones
[...]fuerço, del
[...]spirar el esto
[...] dela contri-
[...]acion, assi
[...]jsto dela fe,
[...]a a su Sane
[...]sing tantos
[...] Su que se este
[...] a derecho, po-
dra su Mag.d imponer en estas especies situadas
por el Reyno, sisas comunes a entrambos esta-
dos, ecclesiastico, y seglar, y in quietos cobrarlas
por sus ministros, sin consentimiento, ni voto,
del Clero, ni gracia del Pontifice.

tiavit, ad se mittat: et antequam omnia illa examinent, et expendant. 263
atque ex illis colligant, utrum sententia a Tribunali Pontificio lata fuerit ius- 296
ta, impedire ne virtute litterarum Apostolicarum ad executionem sententiae procedatur.
in dicto igitur casu patet dictis litteris Apostolicis parendum constat; et iustitiam
aut iniustitiam sententiae, si forte aliquam contineant, divino iudicio reser-
vandam esse; ne iurisdictio, et ordo ullomodo perturbetur, ut c. illo 2.
notavimus. Et quamvis a rescripto et sententia Pontificis licitum sit appel-
lare, cum tamen a lege appellari nequeat, ut diximus in dict. c. 2. d. 296.
c. 4. tamen ab huiusmodi literis apostolicis ullomodo appellare non licet. Lo que ordine
iuris post omnes alias appellationes factas nullamque super appellatione.
Quandoque vero litterae Apostolicae conceduntur contra aliquem non examinata causa,
neque ex actis processus sententia pronuntiata, et absque citatione contrariae partis,
sola relatione et petitione alicuius, ut pro obtinendo beneficio, quod alius
possidet, obijciendo ei aliquod crimen simoniae, et aliud huiusmodi
ob quod beneficio spoliari mereatur, et hae non solum ad saecularia tri-
bunalia prius deferendae sunt, si magistratus saeculares ita velint,
sed etiam a iudicibus saecularibus examinatae detineri possunt usquedum in
perpetuum supposita appellatione verbo tenus solum interposita, nec quod ulla
causa aut ratio in contrarium Pontifici proposita, obiicit. sed quousque ei in-
sinuetur, an aliquid contra iustitiam illae contineant; eo quod falsa aliqua re-
latione impetratae videantur. Id quod manifeste colligitur ex c. sig. de
rescript. ubi in hunc modum dicitur. Qualitate negotij pro quo tibi
scribitur, diligenter considerans, aut mandatum nostrum reverenter
adimpleas; aut per literas tuas, quare adimplere non possis, ra-
tionabilem causam praetendas. Quia patienter sustinebimus, si non fece-
ris, quod prava fuerit nobis insinuatione suggestum. Nec obstat
quod hoc loco Pontifex non loquatur cum magistratu saeculari, sed ecclesias-
tico: nam eadem erit omnino ratio de saeculari; cum ipso quod licitum esset ip-
si, mandatum Pontificis in suo regno legere et examinare, priusquam virtu-
te illius ad executionem procedatur. Idem docet Covar. et non obscure indicat
Criedo locis cit. quod in Bulla Coenae Domini manifeste permittitur. nam c.
14. excommunicantur iudices saeculares, et alias speciales ad se advocant,
et

P.V. 9

La que ha de servir para los demas contratos con perosanos

Estos

o p̃textu violentię p̃hibendę litteras Ap̃licas impediunt, donec ipsi (ut dicunt) ad sedem ap.cam informandam supplicaverint. Et statim addit, Nisi supplicaẽ huiumi coram nobis et sede Ap.ca legitime p̃sequentr. Assi dicatr, si supplicaẽs huiumi revera p̃sequantr, licitum ẽ eiusmi litteras interim supprimere. Porro ẽas litteras ñ posse supprimi in p̃petuum, appellaẽ seu supplicaẽ ubo tenus interposita, manifestum ẽ. tum ex ubis Bullę cit. tum ex rẽ, q.a ad hoc appellaõ interponitr, ut ille, ad quem appellatr, certior fiat de aliqua re, qua in rei mandati ñ vr siderasse. Supprimere aut eas in p̃petuum nulla interposita appellaẽ, eo q. iniustę videantr, absurdum ẽ ẽ. Nam quamvis iniustę videantr, opus ẽ auctori illarum raẽ iniustẽ p̃ponere, et hoc dignit.s illius deferre. fieri n. poterit, ut raĩ, ob quam iniustę vr, ab eo plene satis fiat. quo circa iust.a ipsa postulat, ut responsum illius expectetr. Qd si accepto responso a Pont.e in literis illis iniust.a evidenter ñ appareat, nulla raẽ executio illarum impediri posset. Si vo p̃posita raẽ iniustẽ ipsi Pont.i, ille adhuc instaret, ut literę executi mandentr, iniust.a tñ in illis evidenter appareat, impediri possent. Quę q.de senia colligitr ex doctrina tradita a Ludovico Mesia in L. Tolleti c. 2. fund. 11. n. 49. Ubi agit quo pacto literis Regis obediendum sit (inquit) neq primo mandato Regis, qd in literis mittitr, neq 2o, neq 3o, qd manifestam iniust.m ptinet, parendum ẽ ee. Id qd apte statutum ẽ in l. 3. nri Regni tt.o 14. lib. 4. Copil. Ubi sic dicitr. Mandamos q si entre particulares y privadas personas hubiere contienda o debate y en perjuicio de qualquiera dellas se diere alguna nra carta o provision, y sobre ella se de 2a jusion y otras qualesquier nras cartas o sobre cartas con qualesquier penas y clausulas derogatorias y firmezas y abrogaciones y derogaciones y dispensaciones generales y especiales, aunq se digan proceder de nro proprio motu, cierta ciencia, y poderio real absoluto, q sin embargo de todo aquello toda via es nra mrd y voluntad q la dha Justicia florezca, y sea dado y guardado enteramente a cada uno su derecho y no reciva agravio y perjuicio

.1. Tratado en que se disputa, Si los Principes soberanos ~~[illegible]~~ pueden ~~[illegible]~~ hechar tributos a los eclesiasticos sin licencia de su Santidad ~~[illegible]~~ Dividese este tratado en...

Proponese la duda.

393

N.º 2. Sucedio su Mag.d (Dios le guarde) en estos Reynos con gran empeño, contraido por sus progeni...

264

297

rio ensu Iustitiá etc.ª Et ita ideo Ludov. interpretati Legem quandam Partitam, quae oppositum asserere videtur. Ut intelligatur solum quando mandatum Principis manifestam iniustitiam non continet. Cum igitur Reges nostri in hac lege nihil effecto ex voluntate propria libere recedentes, etsi utantur verbis illis, es nuestra merced y voluntad, sed ipsum ius naturae, quo tenentur, explicare velint, ut neque 1.º, neque 2.º, neque 3.º cuicumque alterius mandato ipsis obediatur, quando manifestam satis aliquam iniustitiam continet; cur obsecro Sum. Pont.es iusti magistratus et sanctitatis, idem omnino de suis mandatis fieri velle, semper quod voluisse, non existimabimus? Illud tamen valde observandum est, non esse censendam manifestam iniustitiam, ob quam solum litteras Pont.is perpetuo impedire licet, id quod Magistratibus saecularibus probabili solum, t etiam probabiliori sententia, satis iniustitiam esse videretur. Ut enim Pont.ex nulli faciat iniustitiam et vim, quam saeculares Magistratus vi etiam repellere possint, satis est, si opinione probabili ductus illud decernat. Atque inde iudices saeculares graviter errare puto, atque in nostra Hispania hac in parte debitum modum non parum excedere, dum probabili aut probabiliori opinione solum iudicantes, id quod litterae ap.cae continent satis iniustum esse, eas impediunt, et perpetuo supprimere non dubitant. Et etiam in revocandis servijs datis a iudicibus ecclesiasticis eos se gerere c. 4. diximus, et ipsis minime licere, uberius demonstravimus.

Haec habui, quae de hac non parum utili controversia diceremus, ut Pont.ii Sum. et Ecclesiasticorum Principum potestatem pro virili defenderem, quod iudices saeculares praeterea tum ~~[illegible]~~ iustitiae servandae, ei in dies magis ac magis adversari plurimum quod derogare videremus. Neque vero quisquam putet, quod religiosus sim, ipsique Pont.i ex instituto meo peculiari voto devinctus, ut ei morem gererem, me plus aequo potestati ipsius tribuere voluisse; cum rationes ipsas, quibus pro illius et Ecclesiasticorum Principum potestate servanda contra iurisperitos pugnavi, hanc in me suspitionem minime convenire manifeste demonstrem. Neque quod in buccam venit absque momento rationum et testimoniorum expensae contra saeculares magistratus quicquam pronuntiavi; sed id solum, quod aut expressa iuris diffinitione, aut gravi pondere rationum firmatum est, contra ipsos in medium adduxi. Expediret autem summopere, controversiam hanc certo totius Ecclesiae iudicio diffiniri; ut insita et vetusta iurisperitorum opi-

s creyeron los
s congrar ~~de~~
socorrios con
lo extraordino
bre los contribu
ntarios, y en
prendo desto s.
m gestos rey
udando los mo
vindas, adonde
al: en estado
reciessos ocassi
a conservacion
religion: por
cebe en esto le
muy fundados
r a pelagas
os quantos
ro millones
fuerzo, y es
spirar el esto
de la contri
acion, assi
ido de la fe,
a a su Sane
sin tantos
su que siste
a derecho, po

der su Mag.d imponer en las especies sitiadas por el Reyno, sisas comunes a entrambos estados, eclesiastico, y seglar, y en questas cobrarlas por sus ministros, sin consentimiento, ni voto del Clero, ni gracia del Pontifice.

P. V.
9

Lo que ha de servir para los demas contratos como personas

opinio, qua saeculares magistratus adducti, ecclesiasticae jurisdictioni in dies magis ac magis se opponere non dubitant, ex animis eorum penitus evelleretur; et catholica de sacra venia probata, certos quosdam limes terminosque constitueret, quos transilire nefas omnes existimarent. Ego tamen nihil interim praediiudicans, sacra omnia, quae per scholam theologorum ac iurisperitos hactenus scripsi, Pont. summi et ecclesiae iudicio libenter summitto.

Dicho esta apologia ~~[illegible]~~ para imprimirla. aunque por todos respectivamente dello de imprimir.

.1. Tratado en que se disputa, [si los principes soberanos] ... pueden hechar tributos alos ecclesiasticos sin licencia de su santidad ... Dividese este tratado en dos ... [Proponese la duda.]

393

nº. 2. Sucedio. Su Mag. Catholica ... en estos Rey
nos con gran empeño, contraido por sus progeni
... creciendo los
... con gran
... socorros ordi
... extraordinarios
... sobre los contribu
... narios, ... ven
... tiendo de hecho
... gastos rey
... dando los mo
... vincias, adonde
... el: en estado
... precissos occassi
... conjuracion
... religion, por
... e ... en este
... fundados
... a religios
... quanto los
... millones
... tiempo, es
... rar el esto
de la contri
... cion, assi
... de la fe,
... a su Sane
... tantos
... supuesto este
... a derecho, pu
eda su Mag. imponer en las especies sitiadas
por el Reyno, sissas comunes a entrambos esta
dos, ecclesiasticos, y seglar, y que estas cobrarlas
por sus ministros, sin consentimiento ni voto,
del Clero, ni gracia del Pontifice.

P. V.
9

Laque Hadeservir Para Los demas contratos como personas

Ha

Estos

sie

El

Fa

.1. tratado en que se disputa, ~~[illegible]~~ si los principes soberanos ~~[illegible]~~ pueden
hechar tributos a los ecclesiasticos sin licencia de su santidad, y ~~[illegible]~~ Dividese este tratado en dos ...

Proponese la duda.

nº. 2. Sucedio. Su Mag. Carlos Segundo, en estos Rey
nos con gran empeño, contraido por sus progeni
... creçieron los
... congrar ~~de~~
... socorros ordi
... extraordino
... sobre los contribu
... ntarios, y de ven
... poniendo excessos
... en gastos rey
... yudando los mo
... ovinçias, adonde
... el: en este
... preçissa ocassi
... la conjuraçion
... religion, por
... uebe en este
... muy fundados
... r a religios
... tos quanto los
... tro millones
... fuerzo, i es
... spirar el esto
... de la contri
... cacion, assi
... esta de la fe,
... a a su Santi
... sin tantas
... supuesto este
... a derecho, pu
dra su Mag. imponer en las especies sisadas
por el Reyno, sisas comunes a entrambos esta
dos, ecclesiastico, y seglar, y por juezes cobrarlas
por sus ministros, sin consentimiento, ni voto,
del Clero, ni graçia del Pontifice.

P. V.
9

La que ha de servir para los demas contratos como porosanos

Ha

Estos

sic

El

Fa

.1. Tratado en que se disputa, ~~si el Rey~~ si los Principes soberanos ~~[illegible] catholico de España~~ pueden hechar tributos a los ecclesiasticos sin licencia de Su Santidad ~~[illegible]~~ Divídese este tratado en dos [illegible]

Proponese la duda.

nº. 2. Sucedio Su Mag.d (Dios le guarde) en estos Reynos con gran empeño, contrahido por sus progeni

267
300

s, crecieron los
s congrar ~~de~~
socorros ordi
los extraordinarios
obre los contribu
ntarios, se ven
poniendo de hecho
con gastos rey
ndando los mo
vindas, adonde
al. en el tado
omissos ocassi
la conjuracion
religion, por
ebe en este
muy fundados
r a religiosos
os quanto les
o millones
fuerço, y es
spirar el esto
de la contri
acion, assi
de la fe,
a a Su Santi
sin tantos
Supuesto este
a derecho, si

pueda Su Mag.d imponer en las especies sitiadas por el Reyno, sisas comunes a entrambos estados, ecclesiastico y seglar, y inquietas cobrarlas por sus ministros, sin consentimiento ni voto del Clero, ni gracia del Pontifice.

La que ha de servir para los demas contratos como por sanos

Ha

Estos

Si

El

Se

P. V.
9

270 / 303

.1. Tratado en que se disputa, si los Principes soberanos ~~...~~ pueden hechar tributos a los ecclesiasticos sin licencia de su Santidad ~~...~~ Dividese este tratado en ... Proponese la duda.

nº. 2. Sucedio su Mag.^d ... en estos Reynos con gran empeño, contraido por sus progeni

... creçieron los
... congrar ~~de~~
... deconomos ordi
... los extraordina
... bre las contribu
... narios, ... ver.
... iendo dessos
... gastos rey
... udando los mo
... ordias, adonde
... al: en estado
... aquellos occasi
... conservacion
... Religion, por
... ue be en este
... muy fundados
... ar a Religiosos
... os quantos
... ro millones
... fuerço, i es
... pirar el esto
... de la contri
... acion, assi
... ffo de la fe,
... a a su Sane
... sin tantos
... Supuesto este
... a derecho, pu
dra su Mag.^d imponer en las especies señaladas por el Reyno, sisas comunes a entrambos estados, ecclesiastico, y seglar, y pues tas cobrarlas por sus ministros, sin consentimiento en uno, y otro, del Clero, ni gracia del Pontifice.

268 / 301

P. V.
9

La que ha de servir para los demas contratos como p[er]o sanos

Ha

Estos

sie

El

Fu

1. Tratado en que se disputa, si los Principes soberanos [illegible] pue[den]
hechar tributos a los ecclesiasticos sin licencia de Su Santidad [illegible] Dividese este tratado
en dos [illegible] Proponese la duda.

nº. 1. Sucedio Su Mag[esta]d [illegible] quarze, en estos Rey
nos con grave empeño, contrahido por sus progeni
[illegible] creçieron los
[illegible] das con grav[e]
[illegible] socorros ordi
[illegible] los extraordino
[illegible] bre las contribu
[illegible] ntrarios, ser ven
[illegible] piendo de hessos,
[illegible] en gastos rey
[illegible] udando los mo
[illegible] ordinarios, adonde
[illegible] al: en estado
[illegible] preçissos occassi
[illegible] la conjuracion
[illegible] Religion, por
[illegible] ebe en este
[illegible] muy fundados
[illegible] i a peligros
[illegible] os quanto los
[illegible] ro millones
[illegible] fuerço, y es
[illegible] spirar el esto
[illegible] dela contri
[illegible] acion, assi
[illegible] do dela fe,
[illegible] ra a Su Sane
[illegible] dinos tantos
[illegible] Supuesto este
[illegible] a derecho, pu
dra Su Mag[esta]d imponer en las espeçies sitiadas
por el Reyno, sissas comunes a entrambos esta
dos, ecclesiasticos, y seglar, y impuestas cobrarlas
por sus ministros, sin consentimiento ni voto
del Clero, ni graçia del Pontifice.

269
302

P. V.
9

La que ha[...] avia para los demas contratos como poco sanos

Ha[...]

Estos[...]

sie[...]

El[...]

Fu[...]